

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RESİM ANABİLİM DALI**

**İŞİTME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN SANAT
EĞİTİMİNDE İLLÜSTRASYONUN KULLANIMI**

FATİH GÖNÜL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

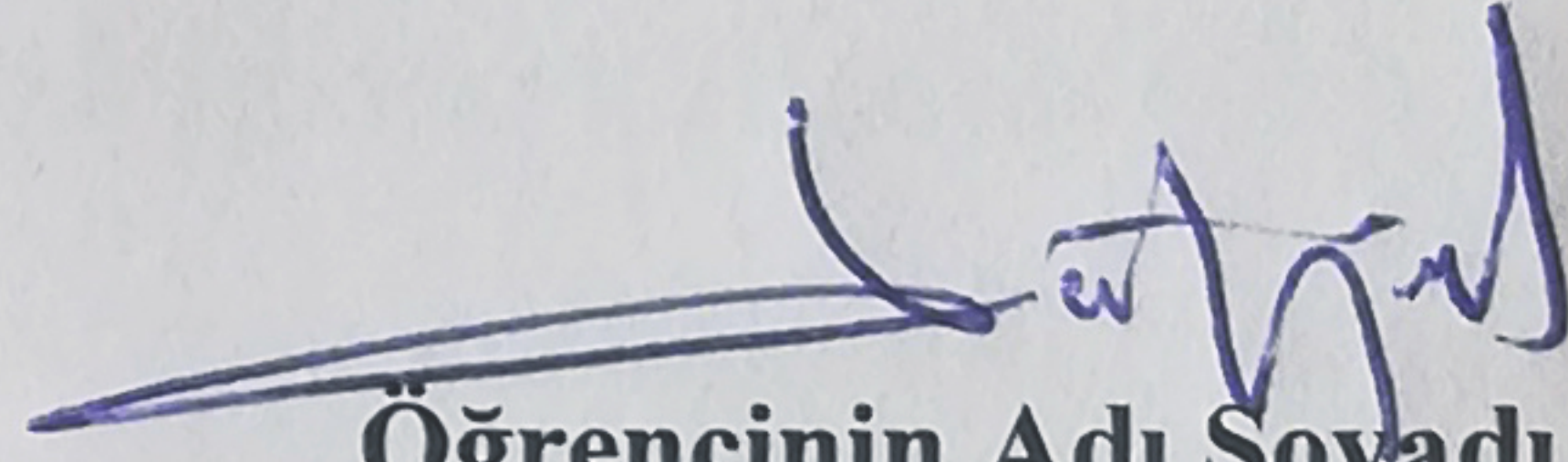
**DANIŞMAN
DOÇ. DR. MUSTAFA KINIK**

KONYA-2019

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatih GÖNÜL		
	Numarası	158119011002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Resim		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Seminer Adı	İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitiminde İllüstrasyon Kullanımı			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı
İmzası
Fatih GÖNÜL

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatih GÖNÜL
	Numarası	158119011002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Resim
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Mustafa KINIK
	Tezin Adı	İŞİTME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN SANAT EĞİTİMİNDE İLLÜSTRASYONUN KULLANIMI

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitiminde İllüstrasyonun Kullanımı” başlıklı bu çalışma 12/04/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Doç. Dr.	Mustafa KINIK	
2	Dr. Öğr. Üyesi	Ömer Tayfur ÖZTÜRK	
3	Doç. Dr.	Oğuz YURTTADUR	

ÖNSÖZ

“İşitme engellilerin sanat eğitiminde illüstrasyonun kullanımı” isimli araştırma Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Ana Bilim Dalı programında tez olarak hazırlanmıştır.

Sanat eğitiminin, işitme engelli öğrencinin kişilik oluşturma aşamasında etkin rolü günümüz eğitim sisteminde kabul edilebilir bir noktaya gelmiştir. Her bireyin öğrenme kapasitesinin farklılığı gerçekliğinin yanında, işitme engellilere karşı farkındalığın her geçen gün daha da arttığı günümüzde işitme engellilerin de toplum içinde var olabilecekleri artık biliniyor. İşitme engelli öğrenciler de normal öğrencilerle aynı okula gidebilir, aynı ortamları paylaşabilirler. Bu sebeple işitme engelli öğrencilere insan ruhunu incelten, sanat eserine ve sanatçıya bakışını pozitif anlamda geliştirmek için sanat eğitiminde kalıcı bilgi girdisi için her yolu kullanmak önemli bir gerekliliktir. Bu çalışma illüstrasyonların anlatılmak istenen konunun, yazılı metinlerin daha kolay ve kaliteli bir biçimde algılanmasına yönelik, özellikle işitme engelli öğrenciler üzerinde çok olumlu yansımaları olduğuna dair bir çalışmadır.

İletişim ve ifade aracı olan illüstrasyon, sanat eğitimi içinde kullanılabilirliği en kolay gereçtir. Bu çalışmada sanat eğitimi içinde illüstrasyonun kullanılabilirliği ve sanat eğitimine katkısı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmamın her aşamasında desteğini esirgemeyen danışmanım Necmettin Erbakan Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Mustafa KINIK’a, İngilizce kaynak çevirilerini ve yazım-ımlâ kurallarına uygun düzenlemeleri yapan Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mehmet GÖNÜL’e, özel eğitim konusunda her soruma cevap veren Konevi İşitme Engelliler İlköğretim Okulu özel eğitim öğretmeni Musa TUNÇ’a işitme engelli öğrenciler hakkında araştırmamda katkı sağlayan Mehmet SUSUZ’a çok teşekkür ederim.

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatih GÖNÜL		
	Numarası	158119011002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Resim		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Mustafa KINIK		
Tezin Adı	İŞİTME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN SANAT EĞİTİMİNDE İLLÜSTRASYONUN KULLANIMI			

Etkili bir iletişim aracı olarak resmin önemi vurgulanırken, illüstrasyonun önceliği göz ardı edilmemelidir. Duygu, düşünce ve fikirlerin resimle ifade edilmesi illüstrasyonun en basit tanımı olarak düşünülebilir.

Resim bireyler için sadece serbest zaman uğraşısı değildir. Bilinçli veya bilinçsiz insan beyninin sürekli çalışmasını sağlayarak, kavrama düzeyini artırdığı bilinmektedir. İşitme engelli öğrencilerin iç ve dış dünyaları arasında bir köprü olabileceğini keşfetmelerine, illüstrasyonların katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Gerçekleştirilen bu çalışmada amaç; özel eğitimin bir dalı olan işitme engelli öğrencilerin eğitiminde sanat eğitiminin önemini ortaya koymaktır. İşitme engelli öğrencilerin görme duyusuna hitap ederek, illüstrasyonun sanat eğitimi içinde kullanılabilirliğine ve eğitsel açıdan öğrenci kazanımlarına katkısına cevap aranmıştır. Araştırmada deneme modellerinden Öntest, Sontest Kontrol Gruplu Model (ÖSKD) kullanılmıştır. Random seçim ile araştırmanın örneklemeden seçilen öğrencilerden, iki çalışma grubu oluşturularak guruplardan birisi deney gurubu diğeri kontrol gurubu olarak tanımlanmıştır. Grubun birine illüstrasyon tekniğiyle hazırlanan çalışmalarla konu anlatılırken, diğeri gruba işaret diliyle anlatılarak yapılan çalışmaların aşamaları takip edilmiştir. Çalışmanın evrenini, Konya ili

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

“Konevi İşitme Engelliler Ortaokulu” öğrencileri, örneklemini ise deney ve kontrol grubu olarak seçilen 20 kişiden oluşan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda illüstrasyonun işitme engelli öğrencilerin sanat eğitiminde düşüncenin ifadesini oluşturmada önemli katkı sağladığı belirlenmiştir. Öğrenci odaklı eğitim sistemi dahilinde sanat eğitiminde illüstrasyonun etkili bir şekilde kullanımının özel eğitim öğrencilerinin görsel sanatlar eğitiminde kazanımlara ulaşılabilmesi için daha verimli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, illüstrasyon, işitme engeli, eğitim.

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Fatih GÖNÜL		
	Student Number	158119011002		
	Department	Resim		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Assoc. Prof. Mustafa KINIK		
Title of the Thesis/Dissertation	THE USE OF ILLUSTRATION IN ART EDUCATION OF HEARING IMPAIRED STUDENTS			

While the emphasis is placed on the importance of image as an effective means of communication, the priority of the illustration should not be overlooked. Expression of emotion, thoughts and ideas in painting can be thought of as the simplest definition of illustration.

The picture is not just free time for individuals. It is known that conscious or unconscious human brains have increased their level of understanding by providing continuous work. The purpose of this research is to discover that hearing impaired students may be a bridge between inner and outer worlds and that illustrations will contribute; taht is to demonstrate the importance of art education in the education of hearing-impaired students, a special education school.It is a special education school. Addressing the sense of sight of students with disabilities who are deprived of hearing, the usability of illustration in arts education and the contribution of achievements of students with an educational point of view are tried to be searched. Pre-test and post-test control group models (ÖSKD) were used in the study. Two study groups were formed as control group and experimental group and they are selected according to random selection. In one of the group, studies prepared with illustration technique were explained to students and in the other group, the steps of the studies made by sign language were followed. In the study, 20 students from Konya, "Konevi Hearing Impaired Secondary School", and for sample, 20 students

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

from secondary schools in the grade 5th, 6th, 7th and 8th who are selected as experimental and control groups.

As a result of the research, it was determined that the illustration contributed significantly to the hearing impaired students. Within the student-centered education system, the effective use of illustrations in art education has been achieved as a result of the fact that special education students are more productive in achieving achievements in visual arts education.

Key Words: Art, Illustration, Hearing Impaired, Education

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası	I
Yüksek Lisans Tez Kabul Formu	II
Önsöz ve Teşekkür.....	III
Özet.....	IV
Abstract.....	VII
İçindekiler	VIII
Kısaltmalar Listesi	X
Tablolar Listesi	XI
Resim Listesi.....	XIII

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.Giriş	1
1.2.Problem Cümlesi.....	2
1.3.Araştırmanın Konusu ve Problem.....	3
1.4.Araştırmanın Amacı ve Önemi	4
1.4.1.Araştırmanın Amacı	4
1.4.2.Alt Amaçlar	4
1.4.3.Araştırmanın Önemi.....	5
1.5.Sayıtlılar	5
1.6.Sınırlılıklar	6

İKİNCİ BÖLÜM

2.1 Eğitim.....	7
2.2.Özel Eğitim	10
2.2.1.Özel Eğitimin Tanımı.....	10
2.3. Sanat.....	12
2.3.1 Sanat Eğitimi.....	12
2.3.1.1 Sanat Eğitiminin Amacı	14
2.3.1.2.Sanat Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği.....	14
2.4. İşitme Engelliler.....	17
2.4.1. İşitme Engelinin Tanımı.....	17
2.4.2. İşitme Kaybının Nedenleri	19
2.4.3. İşitme Kaybının Derecesine Göre Sınıflandırma	21
2.4.4. İşitme Engelli Öğrencilerin Eğitimi	22
2.5. Grafik Tasarım	23
2.5.1. Grafik Tasarımın Tanımı	24
2.5.2. Grafik Tasarımın İşlevi	25
2.6. İllüstrasyon.....	26
2.6.1. İllüstrasyon Tanımı	27
2.6.2. İllüstrasyon Türleri.....	30
2.6.2.1 Yayın İllüstrasyonları.....	30
2.6.2.2 Reklam İllüstrasyonları	30
2.6.2.3 Moda İllüstrasyonları	31
2.6.2.4 Doğa Tarihi İllüstrasyonlar	31
2.6.2.5 Tıbbi İllüstrasyonlar	31

2.6.2.6 Teknik İllüstrasyonlar	31
2.6.2.7 Mimari İllüstrasyonlar.....	32
2.6.3. İllüstrasyon Teknikleri	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1.İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitimi.....	34
3.1.1.İşitme Engelli Öğrencilerde Sanat Eğitiminde İllüstrasyon Kullanımı	35
3.1.2.İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitiminde İllüstrasyonun Katkısı.....	37

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1.Yöntem.....	42
4.1.1.Deney Testi	42
4.1.2.Çalışma Grubu	43
4.1.3.Veritoplama Araçları.....	43
4.1.3.1.Deneysel İşlem Basamakları.....	43
4.1.3.2.Verilerin Çözümlemesi	44

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1.Bulgular ve yorum	45
5.1.1 Kontrol Grubu Öntest-Sontest Uygulamalarına Dair Bulgular.....	47
5.1.1.1. “01” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	47
5.1.1.2. “01” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	50
5.1.1.3. “02” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	53
5.1.1.4. “02” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	56
5.1.1.5. “03” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	59
5.1.1.6. “03” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	62
5.1.1.7. “04” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	65
5.1.1.8. “04” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	68
5.1.1.9. “05” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	71
5.1.1.10. “05” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	74
5.1.1.11. “06” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	77
5.1.1.12. “06” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	80
5.1.1.13. “07” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	83
5.1.1.14. “07” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	86
5.1.1.15. Kontrol Grubu Öntest-Sontest T-Test Sonuçları.....	89
5.1.2 Kontrol Grubu Öntest-Sontest Uygulamalarına Dair Bulgular.....	90
5.1.2.1. “08” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	90
5.1.2.2. “08” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	93
5.1.2.3. “09” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	96
5.1.2.4. “09” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	99
5.1.2.5. “10” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	102
5.1.2.6. “10” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	105
5.1.2.7. “11” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	108
5.1.2.8. “11” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	111
5.1.2.9. “12” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	113
5.1.2.10. “12” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	117

5.1.2.11. “13” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	120
5.1.2.12. “13” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	123
5.1.2.13. “14” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	126
5.1.2.14. “14” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler	129
5.1.2.15. Deney Grubu Öntest-Sontest T-Test Sonuçları	132

ALTINCI BÖLÜM

6.1.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	133
6.1.1.SONUÇ	133
6.1.2.ÖNERİLER.....	136
Kaynakça	137
İnternet Kaynakçası	142
Görsel Kaynakça.....	143

KISALTMALAR LİSTESİ

- MEB** :Milli Egitim Bakanlığı
vb :Ve benzeri
Dr. :Doktor
Bkz. :Bakınız
C. :Cilt
ÖSKD :Öntest Sontest Kontrol Deney
CODA :Children of Deaf Adults
Çev. :Çeviren
f. :Frekans
DB :Desibel
sa. :Sayfa
S. :Sayı

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İtirme değerleri ve yaklaşım yöntemleri	22
Tablo 2. "01" Numaralı ğrenci kontrol grubu ntest verileri	48
Tablo 3. "01" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	49
Tablo 4. "01" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	49
Tablo 5. "01" Numaralı ğrenci kontrol grubu sontest verileri	51
Tablo 6. "01" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	52
Tablo 7. "01" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	52
Tablo 8. "02" Numaralı ğrenci kontrol grubu ntest verileri	54
Tablo 9. "02" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	55
Tablo 10. "02" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	55
Tablo 11. "02" Numaralı ğrenci kontrol grubu sontest verileri	57
Tablo 12. "02" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	58
Tablo 13. "02" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	58
Tablo 14. "03" Numaralı ğrenci kontrol grubu ntest verileri	60
Tablo 15. "03" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	61
Tablo 16. "03" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	61
Tablo 17. "03" Numaralı ğrenci kontrol grubu sontest verileri	63
Tablo 18. "03" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	64
Tablo 19. "03" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	64
Tablo 20. "04" Numaralı ğrenci kontrol grubu ntest verileri	66
Tablo 21. "04" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	67
Tablo 22. "04" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	67
Tablo 23. "04" Numaralı ğrenci kontrol grubu sontest verileri.....	69
Tablo 24. "04" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	70
Tablo 25. "04" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	70
Tablo 26. "05" Numaralı ğrenci kontrol grubu ntest verileri	72
Tablo 27. "05" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	73
Tablo 28. "05" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	73
Tablo 29. "05" Numaralı ğrenci kontrol grubu sontest verileri.....	75
Tablo 30. "05" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	76
Tablo 31. "05" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	76
Tablo 32. "06" Numaralı ğrenci kontrol grubu ntest verileri	78
Tablo 33. "06" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	79
Tablo 34. "06" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	79
Tablo 35. "06" Numaralı ğrenci kontrol grubu sontest verileri.....	81
Tablo 36. "06" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	82
Tablo 37. "06" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	82
Tablo 38. "07" Numaralı ğrenci kontrol grubu ntest verileri	84
Tablo 39. "07" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	85
Tablo 40. "07" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	85
Tablo 41. "07" Numaralı ğrenci kontrol grubu sontest verileri.....	87
Tablo 42. "07" Numaralı ğrenci T-TEST Tek rneklem İstatistikleri.....	88
Tablo 43. "07" Numaralı ğrenci T-TEST Bir rneklem Testi	88
Tablo 44. "SKD" Kontrol Grubu Eşleştirilmiş rnek İstatistikleri.....	89
Tablo 45. "SKD" Kontrol Grubu Eşleştirilmiş rnekler Korelasyonları	89
Tablo 46. "SKD" Kontrol Grubu Eşleştirilmiş rnekler Testi.....	89

Tablo 47. “08” Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri	91
Tablo 48. “08” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	92
Tablo 49. “08” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	92
Tablo 50. “08” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri	94
Tablo 51. “08” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	95
Tablo 52. “08” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	95
Tablo 53. “09” Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri	97
Tablo 54. “09” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	98
Tablo 55. “09” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	98
Tablo 56. “09” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri	100
Tablo 57. “09” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	101
Tablo 58. “09” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	101
Tablo 59. “10” Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri	103
Tablo 60. “10” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	104
Tablo 61. “10” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	104
Tablo 62. “10” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri	106
Tablo 63. “10” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	107
Tablo 64. “10” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	107
Tablo 65. “11” Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri	109
Tablo 66. “11” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	110
Tablo 67. “11” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	110
Tablo 68. “11” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri	112
Tablo 69. “11” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	113
Tablo 70. “11” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	113
Tablo 71. “12” Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri	115
Tablo 72. “12” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	116
Tablo 73. “12” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	116
Tablo 74. “12” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri	118
Tablo 75. “12” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	119
Tablo 76. “12” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	119
Tablo 77. “13” Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri	121
Tablo 78. “13” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	122
Tablo 79. “13” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	122
Tablo 80. “13” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri	124
Tablo 81. “13” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	125
Tablo 82. “13” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	125
Tablo 83. “14” Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri	127
Tablo 84. “14” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	128
Tablo 85. “14” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	128
Tablo 86. “14” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri	130
Tablo 87. “14” Numaralı öğrenci T-TEST Tek Örneklem İstatistikleri.....	131
Tablo 88. “14” Numaralı öğrenci T-TEST Bir Örneklem Testi	131
Tablo 89. “ÖSKD” Deney Grubu Eşleştirilmiş Örnek İstatistikleri.....	132
Tablo 90. “ÖSKD” Deney Grubu Eşleştirilmiş Örnekler Korelasyonları	132
Tablo 91. “ÖSKD” Deney Grubu Eşleştirilmiş Örnekler Testi.....	132

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. Resim yapan öğrenciler	7
Resim 2. Bireysel eğitim alan öğrenci	10
Resim 3. İşitme cihazı kullanan işitme engelli çocuk.....	18
Resim 4. İşaret dili ile iletişim kuran öğrenciler.....	23
Resim 5. İmgesel illüstrasyon tasarım örneği	38
Resim 6. İmgesel illüstrasyon çalışması	39
Resim 7. Pastel boya karışımı illüstrasyonu	39
Resim 8. Pastel boya renk ayrımı illüstrasyonu.....	40
Resim 9. Pastel boya renk ayrımı illüstrasyonu.....	41
Resim 10. Pastel boya renk ayrımı illüstrasyonu.....	41
Resim 11. “01” Numaralı öğrenci öntest çalışması	47
Resim 12. “01” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	50
Resim 13. “02” Numaralı öğrenci öntest çalışması	53
Resim 14. “02” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	56
Resim 15. “03” Numaralı öğrenci öntest çalışması	59
Resim 16. “03” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	62
Resim 17. “04” Numaralı öğrenci öntest çalışması	65
Resim 18. “04” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	68
Resim 19. “05” Numaralı öğrenci öntest çalışması	71
Resim 20. “05” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	74
Resim 21. “06” Numaralı öğrenci öntest çalışması	77
Resim 22. “06” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	80
Resim 23. “07” Numaralı öğrenci öntest çalışması	83
Resim 24. “07” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	86
Resim 25. “08” Numaralı öğrenci öntest çalışması	90
Resim 26. “08” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	93
Resim 27. “09” Numaralı öğrenci öntest çalışması	96
Resim 28. “09” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	99
Resim 29. “10” Numaralı öğrenci öntest çalışması	102
Resim 30. “10” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	105
Resim 31. “11” Numaralı öğrenci öntest çalışması	108
Resim 32. “11” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	111
Resim 33. “12” Numaralı öğrenci öntest çalışması	114
Resim 34. “12” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	117
Resim 35. “13” Numaralı öğrenci öntest çalışması	120
Resim 36. “13” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	123
Resim 37. “14” Numaralı öğrenci öntest çalışması	126
Resim 38. “14” Numaralı öğrenci sontest çalışması.....	129

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. GİRİŞ

Eğitim, insanoğlunun varoluşu kadar eski bir kavramdır. Bireyin doğumundan ölümüne kadar süren bir olgu olduğundan tanımlanması zordur. Eğitim, yüzyıllardır insanları düşündüren ve ortak bir karar vermeye zorlayan, sadece bireyi değil tüm toplumları, ülkeleri ilgilendiren zor olduğu kadar da karmaşık bir kavramdır. Günümüzde uygarlık düzeyi ne olursa olsun her toplumda eğitim var olmakta iken, Özel eğitim alanları da giderek daha fazla önem kazanmaya başlamaktadır.

Özel eğitimle ilgili birçok çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar da özel eğitimin ne olduğu konusunda değişik fikirler ortaya konulmuş ve özel eğitime ilişkin bir çok tanım yapıldığı görülmektedir. “Özel eğitim, genel eğitimden içerik yönünden farklılıklar göstermektedir. Özel eğitim, normal çocukların kendiliğinden edindikleri becerilerin büyük bir kısmını özel gereksinimi olan çocuklara, yoğun ve sistematik biçimde öğretmektedir” (Köse, 2005: 4).

İşitme engelinin derecesi ya da tipi ne olursa olsun, kişinin sadece dil ve konuşma gelişimini değil, zihin, sosyal ve duygusal gelişimini de etkilemektedir. Gelişmiş ülkeler sanat eğitimine de okul öncesi dönemlerden başlayarak bireyi yaratıcılığa hazırlamaktadır. Küçük yaşlardan başlayan sanat eğitimi, yaratıcılığı geliştirmekle kalmayıp, iyi, doğru ve güzeli seçebilme, karar verebilme becerisini güçlendirmekte olduğu gözlenmektedir.

Sanatla bağlantılı olarak duygu ve düşüncelerin, yazılı metinlerin görselleşmesi aşamasında kullanılan illüstrasyon sanatı beynin yanında ruhunda algılarının açık olabilmesi için en gerekli görsel materyaldir.

En etkili öğrenme görsel bir sürecin ardından gerçekleşebilir. Bu görsel süreçte; illüstrasyon sanatı, günlük yaşam ve eğitim öğretim sistemi içersin de gerek materyal oluşturmada, gerekse kişinin görsel algılarını geliştirmede olması zaruri bir ihtiyaç halindedir (Açıkgöz, 2007: 2).

Öğrenci odaklı eğitim sistemi dâhilinde sanat eğitimi içerisinde illüstrasyonu yani resimle ifadeyi en başarılı şekliyle kullanmak, hem öğrenci hem de eğitimci

açısından eğitimin bir parçası olarak değerlendirilmesi konunun anlaşılması açısından önemi büyüktür.

Günümüze kadar sanat eğitiminin gerekliliğini birçok eğitimci ve sanatçı vurgulamıştır. Bazı insanlar eşyanın fizik görünüşündeki ölçülerin tamamen farkında olmayabilirler. Bazıları nasıl renk körü ise diğerleri de biçim, yüzey ve kütle bakımından kör olabilirler. Fakat renk körleri ne kadar az ise eşyanın görünüşünün farkında olmayanların da o kadar az olması akla yakındır. Bazı insanları henüz gelişmemiş saymak daha doğru olur (Read, 1974: 18).

Görsel sanatlar dersi çocuğun, yeteneklerini geliştirir, yapıcı, yaratıcı etkinliklerde sorumluluk duygusunu kazandırır. Kısaca, nerden bakarsak bakalım sanat eğitimi her birey için gereklidir ve sanat eğitiminin bireyi ulaştırmak istediği önemli hedefler vardır (Sezer, 2001: 3). Sanat eğitimi, gözlem yapma, orijinalite, buluş ve kişisel yaklaşımları destekler, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü artırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur (Yolcu, 2004: 91).

Gerçekten de görsel sanatlar öğretmenleri hayati öneme sahiptirler ve öğrenme sürecinde oynayacakları çok önemli rolleri vardır (Özsoy, 2003:124). Sanat eğitimi alanında öğretmenin rolünün diğer alanlara göre ayrıca bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Çünkü bu alanda öğretmen her öğrencinin yeteneğinden haberdar olmak ve her öğrencinin kişisel gelişimini takip etmek durumundadır. Ayrıca bu alanın öğretmenleri yetenekli yeteneksiz ayırımı yapmadan bütün öğrencilere sanat sevdirmekle de yükümlüdürler.

1.2. Problem Cümlesi

Eğitim, önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda insanların düşüncelerinde, tutum ve davranışlarında ve yaşamlarında belirli iyileştirme ve geliştirmeler sağlamaya yarayan sistematik bir süreçtir (Barutçugil, 2002: 18).

Özel eğitim, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve

yöntemleri, bu bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerine dayalı olarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2016: 3).

Vurgulanan tanımlara göre, işitme yetersizliğinden dolayı, işitme engelli olan öğrenciler sosyal becerilerin gelişmesi açısından dezavantajlı durumdadırlar. İşitme yetersizliğinin sosyal becerilerde eksikliğe neden olduğu ve bu becerilerin sosyal uyum için geliştirilmesi gerektiğidir.

1.3. Araştırmanın Konusu ve Problem

İşitme duyusundan yeterince yararlanamayan işitme engelli bireylerin beyinlerindeki öğrenme alanları daha çok görsel algılamaya ağırlıklı olmaktadır. Bu da görsel bildirim araçlarının eğitimlerinde çokça kullanılması ve görsel algılarını geliştirmeye yönelik etkinliklerin özel eğitimlerinde temel alınmasını gerekli kılar. Yaşam boyu öğrenme, görsel uyarıcılarla dolu bir dünyada devam etmektedir. Görsel algı bireylerin zihinsel gelişimleri hakkında önemli ipuçları verebilmekte ve sosyal dünya hakkında bilgi edinmenin önemli yollarını oluşturabilmektedir. Bazı araştırmacılara göre, öğrenmenin yüzde 80'inin görme ile gerçekleştiğini ortaya koymuşlardır. Hatta Getman, görmeyi zeka ile eşdeğer saymaktadır. “Görme ve zeka çok yakından ilişkilidir. Çocuk neyi görür ve anlarsa, onu bilebilir; bu onun kültürel zekasını belirler” (Getman, 1962: 20).

Ülkemizde işitme engelli çocuklara yönelik sanat eğitimi beşinci sınıftan itibaren başlamaktadır. İşitme engelli çocuklar, illüstrasyonlar aracılığı ile duymaktadırlar. Dolayısıyla, işitme engelli çocuklara sadece sözel anlatım ve işaret dili yeterli gelmemektedir. Sanat konuları, İşitme Engelliler Orta Okulları'nda sanat eğitiminde öğrencilerin istek ve ihtiyaçlarına göre hazırlanmamaktadır. İşitme engelli öğrencilerin okullarında kullanılan, işiten ve konuşan çocuklara yönelik olarak hazırlanmış kaynak kitaplarını kullanmaktadırlar.

1.4. Araştırmanın Amacı ve Önemi

1.4.1. Araştırmanın Amacı

Görsel algısı gelişmiş veya geride kalmış işitme engelli bireylerin özel eğitim programlarında, her alanda kullanabilecekleri ve görsel becerilerini geliştirebilecekleri etkinliklere yer verilmelidir. Görsel sanatlar eğitiminin sözsüz dili oluşturması ve bu yolla anlatımın kolaylaştırması açısından işitme engelli çocukların görsel algılarını, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyen bir yol olabilir. İşitme noksanlığından dolayı sözlü iletişim kurmakta zorluk çeken öğrencilerin görsel sanatlar yoluyla hem kendilerini özgürce ifade edebilmeleri hem de görme duyularına hitap eden etkinliklerde bulunabilmeleri açısından önemlidir.

Görsel sanatlar dersinde, tasarım ilke ve yöntemlerini, estetik değerleri, dikkat çekici unsurları ve çocukların gelişim özelliklerini, psikolojik durumlarını dikkate alarak hazırlayacakları illüstrasyonlar ile işitme engelli çocuklarla yaşam arasında bir köprü kuracak ve bu şekilde eğitimin hedefine ulaşmasına sağlayacağı katkılar açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Daha önce yapılmış araştırmaların ışığında, işitme engelli öğrencilerin görme algılarına hitabeden illüstrasyonlarla resimsel gelişimleri hakkında bilgi vermektir. Bu doğrultuda hazırlanacak illüstrasyonlar, işitme engelli öğrencilerin çevreleriyle daha iyi iletişim kurmalarına ve etkileşimde bulunmalarına yardım ederek, aldıkları eğitimin kalitesinin artmasında katkı sağlayabileceği savunulabilir. Çünkü başarılı illüstrasyonlar çocuklara konuları tekrar etme olanağı yarattığı için daha etkili bir eğitim materyali haline gelecektir. Bu konuda doğrudan bir araştırma yapılmamış olmasının eksikliği ve konunun önemi fark edilerek bu araştırma planlanmıştır.

1.4.2. Alt Amaçlar

Araştırmanın alan taraması çalışma modeliyle elde edilen verilerin;

1.İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitiminde İllüstrasyonun kullanımının öneminin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

2.İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitiminde İllüstrasyonun kullanımı ile ilgili eksik çalışmalara kaynak oluşturacaktır.

3.İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitiminde İllüstrasyonu kullanmanın, sanata olan ilgilerini arttıracakı düşünölmektedir.

1.4.3. Araştırmanın Önemi

Duyusal alanların herhangi birinde eksiklik olan bireylerin diğer bir duyusunun bu eksikliği kapatabilmek için daha fazla gelişebileceği yönünde ortaya atılmış birçok çalışma vardır. Son yıllarda yapılmış olan çalışmalarda ise duyuların herhangi birinde olan eksikliğin diğer duyu organları ile bütönlüğünü bozacakından bireyi olumsuz yönde etkileyebileceğine dair araştırmalar da yapılmıştır. Literatürde işitme engellilerin görsel algıları üzerinde derlenmiş sınırlı sayıda araştırma yapılmıştır.

İllüstrasyonlar problemlerin çözümü, süsleme, eğlendirme, bezeme, bilgilendirme, açıklama, eğitime, teşvik etme, şaşırtma, büyüleme ve hikaye anlatma gibi işlevler için yaratıcı, farklı ve kişisel yollara başvurarak içeriğin görsel bir biçimde iletilmesini sağlar. Aynı zamanda her alanda çarpıcı imge ve mesajlar yaratabilen yaşamsal, dinamik, çağdaş bir ifade, yorum ve iletişim aracıdır (Wigan, 2012: 9).

Buradan hareketle işitme engelli bireylerin sanat eğitiminde görsel algılarının ne düzeyde olduğu, işitme engelli bireylerin görsel algı becerilerini geliştirmeye yönelik illüstrasyonların belirleyici rolünü anlatılmak istenen konuyu sıralı bir biçimde bir araya gelerek taşımaktır. Metinle ve işaret dili ile sınırlandırılmayan konu anlatımını oluşturan illüstrasyonlar, işitme engelli öğrencilere sanatsal yönden izleyeceği yolu oluşturmak konusunda serbestlik sağlamaktadır. Hazırlanan illüstrasyonlar zorlayıcı konuların bile anlatılabileceğini kanıtlar niteliktedir. Çalışma kapsamında illüstrasyonların kullanımının önemine değinilmiştir.

1.5. Sayıtlar

1. Araştırmanın örneklem grubunun evreni temsil ettiği varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin, araştırmada kullanılan kişisel olarak çalıştıkları çalışmalarını içtenlikle, samimiyetle ve gerçek durumlarını yansıtacak şekilde yaptıkları varsayılmaktadır.

3. Araştırmada kullanılan (ÖSKD) de kullanılan 5'li likert Ölçeğinin öğrencilerin görsel duyumlarının düzeylerini ölçtüğü varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Çalışma Konya ili Selçuklu ilçesi, Konevi İşitme Engelliler Ortaokulu 2. kademe 6-7-8. sınıf öğrencilerinden oluşan 14 kişi ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Eğitim

Eğitim, her alanda olduğu gibi bilgi ve sevgi temeline dayandırıldığında başarı oranının yükseleceği kuşkusuzdur. Sanat eğitimi, sevgi ve saygıyı, öğrencinin kendini özgürce ifade etmesi ilkesi ile birleştirme ve bunları soyut kavramlar olmaktan çıkarak yaşamın her alanına dahil etme sorumluluğu içindedir (Peşkersoy ve Yıldırım, 2008: 7).

Sosyal ve kültürel bir varlık olan insan, tüm yaşamı boyunca dolaylı ve dolaysız eğitsel süreçler içinde bulunmaktadır. Bu süreçler tesadüfî veya planlı eğitim süreçleridir. Formal eğitim; planlı eğitim, informal eğitim ise plana bağlı olmayan eğitim olarak nitelendirilmektedir. Formal eğitim planlı ve kasıtlı olması özellikleriyle informal eğitimden ayrılmaktadır. Formal eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1984: 12).

Öğrenci aktif öğrenendir. Yapılan etkinliklere katılan, paylaşan, yaptıkları hakkında düşünen, bilgiyi ve bilgiye ulaşma yollarını araştıran, zihnine göre yapılandırır (Özkan, 2007: 21) .

Resim 1. Resim yapan öğrenciler

Eğitimin planlı ve kasıtlı olma özelliği; toplumların kendi ihtiyaçları doğrultusunda, kendisini oluşturan bireyleri yetiştirebilmesi, istenen ve beklenen değişimleri bireyde oluşturabilecek süreç olarak değerlendirmesi nedeni ile ortaya

çıkılmaktadır. Eğitim, birey ile onun yaşadığı sosyal çevre arasında oluşan bir süreçtir. Eğitim sırasında birey, içinde yaşadığı toplumun verdiği kültürü almak, o toplum içinde istenen ve geçerli olan davranışları kazanmak zorundadır.

Toplumunu oluşturan bireylerin, toplumu geliştirerek devam ettirecek özellikleri kazanabilecek şekilde yetişmeleri için, önce toplumun bireylerde bulunmasını istediği özellikler belirlenir, sonra bunlar bireylere, hazırlanan uyarıcılar yardımıyla kazandırılmaya çalışılır. Bu işleme daha öncede belirtildiği gibi kasıtlı kültürlenme veya eğitim denir (Çilenti, 1988: 13).

Birey, informal eğitim süreci ile doğduğu andan itibaren karşı karşıyadır. Aile informal eğitimin başlangıç noktası olarak nitelenebilir. İnfomal eğitim, sokak, arkadaş ortamı, sinema vb. gibi birçok örneğin verilebileceği içinde bulunulan her türlü ortamda ve bir plana bağlı olmaksızın yapılabilmektedir. Fakat bireyin yaşam süresi ve toplumun ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda, bireylerin ihtiyaçlar doğrultusunda eğitilme sürecinin planlı ve kasıtlı olarak gerçekleştirilmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu noktada birey formal eğitim süreci içerisinde eğitilmektedir. Bireye yeni ve istendik davranışlar kazandırmanın yanı sıra, istenmeyen davranışların değişikliğe uğratılması da formal eğitim sürecinde gerçekleştirilmektedir. Bu süreçte öğrenci, planlı ve kasıtlı davranış değişikliği meydana getirmeye yardımcı olmaya çalışan kurumlar okul olarak tanımlanmaktadır. Okullar bünyesinde bulundurduğu eğitim ortamları olarak tanımlanan sınıflarda rehber, yani öğretmenler aracılığı ile öğrencilerini eğitim süreci ile karşı karşıya getirmektedir. Eğitim – öğretim ortamı bireyin planlanan öğretim programı ile eğitildiği ortamlar olarak önem kazanmaktadır.

Tüm iletişim araçları kullanılmaya çalışılmalıdır. Uygulayıcılara, çıkabilecek her türlü sorunun çözümünde kimlerden nasıl yardım alabileceği belirtilmeli ve en seri iletişimi araçları ile ilgili yerlere ulaşmaları sağlanmalıdır (Özdemir, 1997:98).

Resim, şekil ve renk zekâsı. Resimler, imgeler, şekiller ve çizgilerle düşünme, üç boyutlu nesnelere algılama ve muhakeme etme becerisidir. Görsel zekâyâ sahip insanlar görselleştirilmiş objelerle ve hayal kurarak daha kolay öğrenebilirler (Özkan, 2007: 98).

Günümüz öğretmenin, öğrencinin ilerisinde olması, yol gösterebilmesi, danışmanlık ve kolaylaştırıcılık rolünü oynayabilmesi için öncelikle kendisini eğitime ve geliştirebilme sorumluluğunu yüklenmesi gereklidir (Fındıkçı, 1998: 88).

Bilgi teknolojileri öğretmenin işini kolaylaştıran, sıradan öğretilere harcayacağı zamanı daha verimli kullanabilmesini sağlayan, öğretmenin yerini almaktan çok ona asistanlık görevi üstlenen öğrenmeyi tamamlayıcı aletlerdir. Öğretmen öncelikle bu teknolojilere aşina olmalı ve interaktif öğrenme ortamları oluşturabilmelidir. Yarının okulunda öğrenciler bilgisayar programlarını kendi öz aletleri olarak kullanacaklardır (Drucker, 1993: 277).

Öğrenciler bir olay hakkında geniş boyutlu düşünebilmeli ve bir alandaki problemi çözerken başka alandaki bilgilerini kullanabilme becerisini kazanmalıdır. Bilgi toplumunda öğrenciler sınırlı olsa farklı söylemler hakkında bilgi sahibi olmalı ve bunlara eleştirel olarak bakabilmelidir. Konuya odaklanma, sorular sorma ve cevaplama, sonuç çıkarma, farklı fikirleri karşılaştırabilmelidir. Çünkü mukayese edilmeyen veriler gerçekçi bilgiler vermekten uzaktır. Farklı bakış açılarından izlenen bir konuda daha objektif yorumlar yapmak mümkün olabilir.

Yaratıcılık bilgi toplumunu temel karakteristiklerinden biridir. Yaratıcılık insanları özgür hissettiren bir duygudur, bir yaşam şeklidir. Yaratıcılık sayesinde üretim ve tüketim dünyasının dışına çıkarız ve benzersiz olasılıklar dünyasına adım atarız. Tehlikeler karşısında cesur olmamızı sağlar ve işler kötü gittiğinde bile hayatın anlamsızlaşmasını önler (Girod, 1980: 150). Yaratıcılık farklı alanlarda ve değişen miktarlarda olsa da her insanın doğasında olan bastırıldıkça körelen ve ortaya çıktıkça gelişen bir değerdir. Müfredat programları ve öğretim yöntemleri bu değere olabildiğince işlerlik kazandırmalıdır. Bu da öğrencilere özgüven vererek hatalarını bir güven kaybı olarak değil başarıya giden yoldaki öğrenme adımları olarak görmesini sağlayarak, cesaretlendirip, motive eder.

Motivasyon veren başarı kişinin zaten iyi başardığı bir şeyi olağan üstü yapabilmesi demektir. Başarı öğrencinin güçlü yanlarına dayalı olmalıdır (Drucker, 1993: 282). Bilgi toplumunda eğitimin amacı zayıf yönleri onarıp temel becerilerde

yeterlilik kazandırarak benzer ortalama bireyler yaratmaktan çok bireysel farklılıkların gözetildiği ve başarılı yönlerin ortaya çıkarıldığı bir süreci gerçekleştirmek olmalıdır.

2.2. Özel Eğitim

2.2.1. Özel Eğitimin Tanımı

Beden, zihin, duygusal ve sosyal gelişim özellikleri yönünden normal çocukların gelişim özelliklerinden ayrılan çocukların eğitim ve öğretim işlerini kapsayan çalışmalar “özel eğitim” olarak tanımlanmaktadır (Özsoy ve diğerleri, 1996: 7).

19. yüzyıldan itibaren okullaşmanın artması ve geliştirilen eğitim programları yoluyla bütün bireylerin asgari bir eğitimden geçirilmeye çalışılması süreçlerinden bahsedilmiştir. Ancak, eğitimin yaygınlaşması bedensel ve zihinsel aktivitelerini normal olarak yerine getiremeyen ya da çoğunluktan farklı olduğu için özel gereksinimlere ihtiyacı olan çocukların farklı bir eğitim sürecinden geçirilmeleri gerekliliği konusunu ortaya çıkarmıştır.

Dünyada, gelişmişlik düzeyi fark etmeksizin her ülkede, sahip oldukları fiziksel, zihinsel, duygusal ve öğrenme özellikleri nedeniyle yaşatlarının yararlandığı normal eğitim hizmetlerinden yeterince yararlanamayan ve bundan dolayı özel eğitime gereksinim duyan bireyler bulunmaktadır. Bu bireylere ilişkin eğitim süreci de özel eğitim olarak adlandırılmaktadır.

Resim 2. Bireysel eğitim alan öğrenci

Giderek daha fazla önem kazanmaya başlayan özel eğitimle ilgili son yıllarda birçok çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalarda özel eğitimin ne olduğu konusunda değişik fikirler ortaya konulmuş ve özel eğitime ilişkin bir çok tanım yapılmıştır. Bu tanımlardan birkaçı incelendiğinde özel eğitim kavramının sınırları büyük ölçüde çizilebilir (Özcan, 2010: 14).

25 Nisan 2013 tarihinde kabul edilen 6462 sayılı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yer Alan Engelli Bireylere Yönelik İbarelerin Değiştirilmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte doksan altı ayrı yasal düzenlemede yer alan “özürlü, sakat, çürük” gibi farklı kavramlar, bir ifade birliğinin sağlanması ve ortak bir dil oluşturulması amacıyla “engelli” olarak değiştirilmiştir. Fakat Anayasa’nın sosyal güvenlik hakları ile ilgili 61. maddesinde “sakat” ibaresi değişmemiştir. Yine sivil toplum örgütlerinin isimlerinde de ortak bir kavram bulunmamakla birlikte örgütler sakat, özürlü, engelli, kör, sağır, dilsiz gibi kavramları kullanarak faaliyet göstermektedirler (Dursun ve Aytaç, 2017: 213).

Farklı eğitim gereksinimleri, özel eğitime gereksinimi olan çocuklar için bireysel olarak planlanmış eğitim programları olduğu söylenmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde tanımlandığı şekliyle, “özel eğitim gerektiren birey, çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarına göre beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyi” ifade etmektedir. Bu genel tanım, farklı özelliklere sahip özel eğitime gereksinimi olan çocukların tümünü kapsamaktadır. Özel gereksinimi olan çocukların özür tür ve dereceleri ile özellikleri birbirinden farklılıklar gösterdiğinden genellemelere gitmek mümkün olamamaktadır. “Özel gereksinimi olan çocukların farklılıkları zihinsel, duygusal, bedensel, duygusal ve sosyal ya da iletişim özelliklerinde ya da bunların herhangi bir bileşeninde olabilir”. Bunun yanı sıra onların bu farklılıkları yaş, cinsiyet, kültür ve yaşam koşulları açısından da farklılık gösterebilir. Onların bu özellikleri, bir destek sağlanmadığında normal gelişen

bireyler için sunulan eğitim ortamlarından yararlanmalarını güçleştirmektedir. (Eripek, 2005:5).

Özel eğitime gereksinimi olan çocukların tanımlanmasında zedelenme, yetersizlik, engel, risk gibi kavramlar sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Zedelenmeyi “organların yapısındaki biyofiziksel ve kimyasal bozukluklar” olarak tanımlar (Özyürek, 2006: 33).

İletişimde işitme temel bir ögedir. Çocuklar, sadece işittikleri ve işitmeleri devam ettiği sürece konuşmayı öğrenirler. İşitmenin olamaması konuşma becerisinin yetersizliğine, dolayısıyla da karşılıklı iletişim kurmaya engel olmaktadır (Atay, 1999: 17).

2.3. Sanat

Sanat, subjektif bir kavram olduğu için dünya üzerinde yaşayan tüm insanlara göre farklı şekillerde tanımlanabilir.

Sanat bir anlatımdır; duygu ve düşünceleri simgeler aracılığı ile aktarmada önemli bir görev üstlenmektedir.

Estetik nedir? Tanımı da yine topluma dolayısıyla onu meydana getiren bireylere iner. Çevreye duyarlılık ve bakış açısından tutun da kişinin tüm beğeni ve bireysel yaşam kalitesine etki eden olgu değil midir? Estetik, sanatla, güzellikle ve hatta güzelliğin oluşturulması ve değerlendirilmesiyle ilgilenir. Duygu ve beğenin yargılanma biçimi olarak da tanımlanabilen estetik sanatsal değerleri inceler. Kısacası sanat felsefesinin de olmazsa olmazıdır (Nalbantoğlu, 2018).

2.3.1. Sanat Eğitimi

Sanat Eğitimi; teknik kullanarak bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Süreçte; algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları estetik ilkelerle edinilir.

Sanat eğitimi ile yaratıcılık iç içe olduğu bir gerçektir. Sanat eğitimi ile bireyin yeteneklerinin işletilip yaratıcı kendine güvenli, üretken, estetik duygular geliştirilmiş kişi olmaları sağlanırken, uygar bir toplum yaratma hayalinin de sanat eğitimi ile gerçekleştirileceği düşünülmelidir (Artut, 2013: 121).

Eğitim içerisinde verilen sanatsal bilgi ve deneyimin izleriyle bütünleşerek bir disiplin olur. Sanat, ürünü, eleştiri ile öğrenilen ve öğretilen bir derstir. Sanat eğitiminde kullanılan yöntemlerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışların kazanılmasına yönelik biçimlendirildiğini söylemek mümkündür.

Sanat eğitimi rastlantısal olarak kimi yönelişleri, kimi becerileri ya da yetenekleri ortaya çıkarabilirse de, sanat eğitiminin temel amacı bunlar değil, hayatı değerli kılmak ve ondan zevk almayı sağlamaktır.

Sanat eğitimi; kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir. Demek ki sanat eğitimi, sanatçı yetiştirmeye değil; yetiştirmek durumunda olduğu her kişiyi yaratıcılığa yöneltip, onun bilgisel, bilişsel, duyuşsal ve duyuşsal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir.

Sanat eğitimi, her yaştaki birey için gereklidir ve insan hayatında önemli bir yer tutar. Sanat eğitimi; bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için gereklidir. Sanat, bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmayı, üretken olmayı sağladığı için gereklidir. Sanat eğitimi, gözlem yapma, orijinalite, buluş ve kişisel yaklaşımları destekler. Pratik düşünceyi geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü arttırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur.

Estetik, doğanın sanat ve güzellik felsefesidir. Estetikçilerin ilgilendikleri en büyük soru sanatın ne olduğudur. Geçmişte, sanat güzelin çalışması olarak tanımlandı. Çünkü sanatta amaç güzelin yaratılmasıydı. Bugün, toplum daha karmaşık, sanatın anlamı ve amacı da bu ölçüde daha da karmaşıklaştı. Bazı sanatçılar halen sanatın amacının güzeli yaratmak ya da sanatın elemanlarının güzel bir şekilde düzenlenmesi

olduğuna inanırlar. Bazılarının sanat inançları güzeli taklit etmektir. Diğerleri ise sanatın fikirler ve duygular arasında iletişim kurmak için çok güçlü duygularla ifade edilmesi gerektiğini düşünürler (<http://sanat-egitimi.nedir.org/>)

Sanat eğitimi, bireyin yaratıcı gücünü eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için gereklidir. Sanat, bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevinci tatmayı, üretken olmayı sağladığı için gereklidir (Yolcu, 2009: 93-94).

2.3.1.1. Sanat Eğitiminin Amacı

Sanat, çevresine olan tepkilerin yansımasıdır (Yavuzer, 1992: 37).

Birey kendini özgürce ifade edebildiği ve üretebildiği sanat eğitimi ortamında, kendine güvenmeyi öğrenir. Sanat kişiye bir “mutluluk” duygusu kazandırır. Sanat eğitiminin amaçlarından biri, çocuklara bu hazzı tattırmaktır (Yılmaz, 2010: 18).

Birey kendini özgürce ifade edebildiği ve üretebildiği sanat eğitimi ortamında, kendine güvenmeyi öğrenir. Sanat kişiye yaratıcı eylemden kaynaklanan bir “mutluluk” duygusu kazandırır. Sanat eğitiminin amaçlarından biri, çocuklara bu hazzı tattırmaktır (Yılmaz, 2010: 18).

Sanat, narin, güzel ve seçmeli olmaktan başka bir işe yaramayan Őeylerden ibarettir. Sanat yapıtları insana hiçbir çıkar sağlamaz. Kesemize para eklemeyiz. Fakat daha iyisini yapar; bize, kendisinden başka bir Őeyin veremeyeceği mutluluğu, güzel bir Őeyin karşısında bulunduğumuzda ruhumuzu yücelten mutluluğu verir (Tansuğ, 2012: 117).

18.yzyyla dek bir örgün sanat eğitiminden, daha doğrusu, öğretiminden söz edilemez. Yüzyıllar boyunca sanatçı daima usta-ırac ilişkisi içinde yetiştirilmiştir. Büyük oranda lonca sisteminin bir sonucu olan bu yetişme düzeni, Batı’da kapitalizmin gelişimiyle birlikte loncalar ortadan kalkınca zorunlu olarak yerini okul içi öğretime bırakmıştır. Akademiler bu yeni gereksinmenin bir sonucudur (Sözen, ve Tanyeli, 2001: 208-209).

Sanat dallarını oluşturan biçimler dünyasının öğrenimi aileden ve ilkokuldan başlar. Alfabe öğretimi de harf biçimleri ve bunlar arasındaki düzenin öğretimidir. Yazı düşünceyi somutlaştırır. Sanat biçimleri ise, düşünceyi tüm ruhsal ve duyarlıksal içerikleri ile somutlaştırırlar (Tansuğ, 1988: 14).

Günümüzde yeni bir kavram olan ve pek çok tanımı yapılan sanat eğitimi; toplumu oluşturan bireylerin akılcı düşünen, yaratıcı çözümler üretebilen, kalıplara girmeyen, estetik beğeni ve değer yargılarına sahip, toplumsal duyarlılıkları olan, kendini ifade edebilen bireyler olarak yetiştirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir.

Çağdaş sanat eğitiminde ise, en önemli ve ilerici atılımlar 1919 ile 1933 arasında Bauhaus bünyesinde gerçekleştirilmiştir (Sözen ve Tanyeli, 2011: 267).

Sanat eğitimi kavramı günümüzde kabul görmüştür. Ancak alanı ve içeriğine yönelik olarak tam bir anlam birliğine varıldığını söylemek pek mümkün değildir. Kullanılan terimlerin çokluğu ve çeşitliliği anlam, kapsam ve kavram birliğinin sağlanmasına engel teşkil etmektedir. Resim-iş, güzel sanatlar eğitimi, sanat yoluyla öğretim, temel sanat eğitimi vb. gibi pek çok ismi bulunmaktadır.

Düşünmeyi, kaliteli fark etmeyi öğrenen kişinin estetik bakışı ve görüş alanı gelişir. Kendi beğendiklerini güzel kabul eden insanlar yerine, eserlerin sanatsal dilleri ve kültürel birikimleri doğrultusunda yaklaşan insanlar yetiştirmek gerekir.

2.3.1.2. Sanat Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği

Sanat eğitimi okullarda sanatsal gelişim için gerekli bilgi ve becerinin belirli programlar sayesinde kazandırıldığı alandır. Okullarda bu eğitimin verildiği dersler olarak da tanımlanabilir.

Sanat eğitimi görsel algıya dayalı olarak sanat eserlerine karşı bakışını değiştiren sanatsal beceri ile bireyin kendini ifade edebilmesini sağlayan bir eğitim sistemidir.

Yaratıcılığı öne çıkaran sanat eğitimi bu nedenle çok önemle üzerinde durulması gereken bir eğitim yöntemidir (Gökaydın, 2002: 19). Sanat eğitimi öğretim süreci içerisinde, öğretim alanları ve uygulama yöntemleri ile yaratıcılık gelişimi için vazgeçilemez bir eğitim alanıdır.

Sanat eğitiminde olan değişimler sayesinde, sanat eğitimi dersi fikir ve duygularını dışa aktarabildiği bir ders olmuştur. Resim-İş dersini halen boş zamanları değerlendirme etkinliği olarak görenler olmasına rağmen, çağdaş yaklaşımlar ve çalışmalar sayesinde sanat eğitiminin öneminin artması sevindiricidir.

Sanat evrensel bir dildir. Farklı ülkeler, farklı kültürler ve sosyal gruplar arasında iletişim kurabilme özelliği ile köprü görevini üstelenmektedir. Sanatın insanlar arasındaki farklılıkları dengelemeyi amaçlayan yapısı ile toplumları oluşturan sosyal ve etnik gruplar arasında iletişim köprüsü kurma özelliği, sanatın ve sanat eğitiminin önemini ortaya koymaktadır. Toplum oluşturulan bireylerin sosyo – ekonomik düzey farklılıkları, etnik farklılıkları, bireysel farklılıkları ne olursa olsun sanat eğitimi sürecinde aynı ortam ve eşit koşullar içerisinde bulunmaktadır. Birlikte çalışma, paylaşımda bulunma, birbirinin yerine düşünme, birbirine saygı duyma gibi tutum ve davranış değişikliklerini bu eğitim süreci içerisinde kazanmaktadırlar. Bu eğitim ile toplumda birlik ve beraberlik olgusunun yerleştirilmesi ve güçlendirilmesi sağlanmaktadır. Sanat eğitiminin bireylere verilmesi ile toplumsal ve bireysel farklılıklardan doğan çatışmaların asgari düzeye indirgenebileceği görülmektedir.

Öteki disiplinlerde öğrenme salt bir yetenek ya da beceri üzerine odaklanmaktadır. Oysa sanatlar söz konusu olduğunda (görsel sanatlar, müzik, tiyatro vb.) öğrenmede çoklu yetenek ve beceri devreye girer. Bu alanlar ussal, toplumsal ve bireysel anlamda yetenekleri besler, geliştirir (Kırıçoğlu, 2009: 33).

Sanat eğitimi bireyin zekâsını çeşitli uyaranlar ile geliştirici özelliğe sahiptir. Sanat eğitimi ile bireye zamanı iyi kullanma, düzen, temizlik, disiplinli çalışma, özverili çalışma, psiko-motor güçlerin gelişimi gibi tutum, beceri ve alışkanlıklar kazandırılmaktadır. Birey kendi ürettiği ürünün kendi sosyal çevresinde ve toplumda değer görmesi ile kendini ispatlama olanağı bulmaktadır (Tanrıöver, 2013: 23).

Sanat eğitiminin amacı ve gereklilikleri doğrultusunda yetiştirilen bireyler, estetik beğeni ve kaygı düzeyine sahip, paylaşımcı, empati yapabilen, üretken, titiz, toplumsal sorunlara duyarlı, araştırmacı ve yaratıcı bireyler olarak yetişeceklerdir. Sanat eğitimi, bireyin yaratıcı gücünü ortaya çıkartan yapısı, bireyin özgüven sahibi, problemler karşısında pratik çözümler üretme becerisine sahip ve üretken olmasında etkilidir. Sanat eğitiminin topluma ve

toplum içinde yetişen bireylere sağladığı katkı, Türk toplumunun çağdaşlaşan bir toplum yapısına kavuşmasında yadsınamaz bir önem ve değere sahiptir. Yetişmekte olan bireylere yetenekli – yeteneksiz ayrımı yapılmaksızın, her bireye aynı önem ve özeni göstererek sanat eğitimi verilmesi toplumda duyarlı ve bilinçli birey sayısını artması için etkili bir yöntem olarak görülmektedir. Toplumsal sorunlarımızın çözülmesinde bireylerin eğitim, bilinç ve yetiştirilme düzeyleri etken unsurlardır. Tüm bu veriler ve bulgular doğrultusunda sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği açıkça ortaya çıkmaktadır (Tanrıöver, 2013: 24).

2.4. İşitme Engelliler

2.4.1. İşitme Engelinin Tanımı

İşitme ve anlama, insanoğlunun diğer insanlarla ilişki kurma yoludur. Doğal olarak bu da dil aracılığı ile gerçekleşmektedir. Bu özellik ise; insanı sosyal bir varlık yapar ve düşünmesini, konuşmasını, böylece kendini ve düşüncelerini ortaya koymasını sağlar (Atay, 1999: 23).

İnsanoğlu doğumundan itibaren dünyayı öğrenmede görme ve işitme önemli duyulardır. Bebek önce annesini gözlemleyerek bazı çıkarımlarda bulunur, işiterek de değişik sesleri keşfeder ve zamanla konuşmayı öğrenir. İşitme güçlüğü ile veya tamamen işitemeyerek dünyaya gelen çocuk çevreden gelen sesli uyarınları algılamayıp seslere karşı kısmen veya hiç tepki vermeyecektir. Konuşmada buna paralel olarak az veya hiç gelişmeyecektir. İşitme kaybı, doğuştan veya sonradan olan problemler nedeniyle işitme duyarlılığında meydana gelen azalmadır. İşitme engeli ise işitme duyarlılığındaki azalmanın bireyde ortaya çıkardığı yetersizlikler durumudur. İşitme, dış, orta ve iç kulakta yer alan duyma mekanizmasındaki birtakım durumların sağlıklı bir şekilde çalışmasına bağlı olarak gerçekleşmektedir. Buradaki bir aksaklık kişinin tüm yaşantısını etkilemektedir. İşitmenin gerçekleşebilmesi birtakım koşullara bağlıdır:

*Sesin olması,

*Bu sesin insan kulağının algılayacağı frekans ve şiddet sınırları içinde bulunması,

*Sesi algılayabilecek alıcı organın, yani kulağın olması,

*Sesin kulak içindeki yapılardan engellenmeden geçerek beyindeki işitme merkezine ulaşması, bu merkeze doğru algılanıp, yorumlanması gerekmektedir. Bu aşamalardan herhangi birinde aksaklık olması işitmenin kısmen veya tümüyle gerçekleşmemesine neden olur.

Resim 3. İşitme cihazı kullanan işitme engelli çocuk.

Özsoy ve diğerleri işitme engeli; işitme duyarlılığının kişinin gelişim, uyum, özellikle iletişimdeki görevleri yeterince yerine getirememesi durumu, işitme engelli ise işitme engelinden dolayı özel eğitim gerektiren kişi olarak tanımlamaktadırlar (Özsoy, Özyürek ve Eripek, 1996: 2).

İşitme engeli, bireyin işitme düzeneğinde oluşan bir sorun nedeniyle günlük yaşamında sözel dili işlevsel olarak kullanamaması olarak tanımlanabilir (Girgin, 2003:7). İşitme engelli birey, bazı sesleri duyabilmekte fakat bu düzeydeki işitme konuşmayı anlaması için yeterli olmamaktadır. Çok ileri derecedeki işitme kayıplarında ise, bir işitme cihazı kullanıyor iken dahi, yalnız işitme yolu ile konuşmayı anlaması çok güç olmaktadır. Bu durumdaki bireyler konuşmayı anlayabilmek için dudak okuma yöntemini ile işaret dili yöntemini de kullanmaktadır.

İşitme engeli, çok hafif dereceden çok ileri derecelere kadar farklılıklar gösteren işitme yetersizliğidir. Diğer bir deyişle, bireyin işitme duyarlılığının, onun gelişim, uyum, özellikle de karşılıklı iletişimindeki görevlerini yeterince yerine getirememesi halidir. İşitme engelinin derecesi ya da tipi ne olursa olsun, kişinin sadece dil ve konuşma gelişimini değil, zihin, sosyal ve duygusal gelişimini de etkilemektedir. Çevresindeki konuşmaları işitemeyen birey kendisini dışlanmış ve yalnız hissedebilir. Aynı zamanda işitme engeli olan çocuk kendisiyle iletişim kurulmadığı zaman gelişim bozukluğu gösterebilir.

İşitme engelliler; işitme kayıplarının derecesine (hafif, orta, ileri, çok ileri gibi), oluş tipine göre ve işitme kaybının nedenine (doğum öncesi, doğum sırasında, doğum sonrasındaki nedenler) olarak sınıflandırılabilir.

2.4.2. İşitme Kaybının Nedenleri

İşitme kaybının nedenlerine bakacak olursak. Genel olarak doğum öncesi, doğum anı ve doğum sonrası nedenlerdir denebilir.

a. Doğum öncesi nedenler:

Hamilelik döneminde annenin geçirdiği enfeksiyon veya hastalık (özellikle kızamıkçık, kabakulak, sarılık...), hamilelik döneminde annenin röntgen çektirmesi, akraba evliliği gibi nedenler sayılabilir.

b. Doğum anı nedenler:

Doğum sırasında meydana gelen komplikasyonlar (bebeğin ağlamaması, kordon dolanması, oksijensiz kalma), düşük doğum ağırlığı, erken doğum, geç doğum, güç doğum, doğum sırasında ebeğin yanlış işlemleri, doğum sırasında baş, boyun ve kulakta görülebilir zedelenmeler olarak sayılabilir.

c. Doğum sonrası nedenler:

Orta veya iç kulak yapılarında zedelenme, çocukluk hastalıkları (havale, menenjit, kızamıkçık.), 3 aydan fazla süren kronik orta kulak iltihabı çocukluk yaralanmaları, kulağa sokulan cisimler olarak sayılabilir.

İşitme cihazlarındaki bu hızlı gelişimin yanı sıra odyolojideki gelişmeler sonucu erken bebeklik döneminde güvenilir işitme testlerinin uygulanabilmesi erken yaşta bebelere uygun cihaz takılabilmesini kolaylaştırmaktadır. İşitme cihazından yararlanamayacak kadar ileri dereceli işitme kaybı olan çocuklara da yapay kulak implantasyonu (Cochlear İmplant) ameliyatları da son yıllarda yaygınlaşmaya başlamıştır. İşitme engelinin erken yaşta saptanması ve erken cihaz kullanımı işitme engelli çocuğun normal işiten akranları gibi dilsel, kültürel ve sosyal gelişimi açısından önemi yadsınamaz. Bunun için ailelerin de erken tanı konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Odyolojik ölçümlerde kullanılan tekniklerdeki gelişimler sonucu yeni doğmuş bebeklerde bile işitme testi yapılabilmektedir. Bu testler bebeğin beyinin ses uyaranlarına verdikleri fizyolojik tepkilerden elde edilen verilerin değerlendirilmesi yardımı ile işitme engelli çocuğun işitmemezlikten kaynaklanan dil ediniminde önemli rol oynayan yıllarını boşa geçirmemesine yardımcı olmaktadır.

Geçtiğimiz çeyrek yüzyıl içinde teknolojide meydana gelen değişimler sonucu çok çeşitli dijital cihazlar üretilmektedir. Her işitme engeli türü ve kaybına göre mutlaka bir işitme cihazı vardır. Bunlardan en yaygın olarak kullanılan cihazlar, hafif ve orta dereceli işitme kayıplarında kulak içi modeller, ileri ve çok ileri işitme kayıplarında ise kulak arkası modeller kullanılmaktadır. Ancak unutmamak gerekir ki işitme cihazı normal bir insan kulağı kadar iyi ve net bir ses kalitesi veremez. Yani işitme engelli ile konuşurken yine de yüzüne bakarak ve tane tane konuşmaya dikkat etmeliyiz.

Öncelikli olarak uzman hekimin kulak burun boğaz muayenesinden geçen işitme kayıplı hastaların gerekli odyolojik incelemesi odyolog tarafından yapılır. Bu süreç sonucunda işitme kaybının varlığı anlaşılacak işitme cihazı kullanılmasına karar verilmiş olan bireyler, işitme cihazı kullanabilirler. Ancak kişinin tek taraflı mı çift taraflı mı cihaz kullanacağı, tek ise hangi kulağına işitme cihazı kullanacağı, cihazın tipi ve modeli kendi isteğine değil, işitme kaybının derecesine ve türüne göre uygulayıcı uzman yardımıyla belirlenir. Sağlıklı ve doğru olan yöntem genellikle budur.

İşitme Cihazları İşitme cihazı çevredeki sesleri önce elektriksel uyarıya, daha sonra yükselterek tekrar işitsel uyarıya dönüştürür. İşitsel özelliklerin çocuk tarafından algılanabilmesi için 25 dB ve üzerindeki işitme kayıplarında işitme cihazı önerilmelidir. İşitme cihazları hem biçim hem de çalışma sistemi bakımından farklıdır. İşitme cihazı tipleri şunlardır:

- *Kulak arkası
- *Kulak içi
- *Kanal içi
- *Gözlük tipi
- *Cep tipi (Vücut Tipi)

Çocuklar, konuşmayı öğrenmeye ilk aylarında başlarlar. Konuşmanın temel taslağını teşkil eden mırıldanma adını verdiğimiz bu evreleri geçirebilmeleri için normal işitmeye sahip olmalıdırlar. Bu nedenle mümkün olan en kısa zamanda çocuğun işitme cihazı kullanması gereklidir (Türköz ve Figen, 2013: 34-36).

2.4.3. İşitme Kaybının Derecesine Göre Sınıflandırma

İşitme kaybı, normal işitme değerlerinden sapma derecesine ve sözlü iletişimi üzerinde yarattığı etkilere göre de sınıflandırılabilir.

İnsan kulağı, algılayabildiği en alçak ses frekansı yaklaşık olarak, duyulabilen en düşük desibel 0 ila 15 (dB) normal işitme 16 ila 25 (dB) çok hafif işitme engeli 26 ila 40 (dB) hafif işitme engeli 41 ila 55 (dB) orta derecede işitme engeli 56 ila 70 (dB) orta-ileri işitme engeli 71 ila (dB) ileri işitme engeli 91+(dB) çok ileri işitme engeli İşitme engelliler eğitimsel açıdan total ve ağır işitenler olarak sınıflandırılmaktadır (Özsoy, Özyürek ve Eripek. 1989: 60).

Aşağıdaki tabloda, işitme kaybı olan bireylerin, hangi seviyelerde ne tür iletişim sorunları olabileceğine, konuşma seslerini ne ölçüde işitebileceklerine ilişkin bazı tahmin ve beklentiler belirtilmiştir.

İşitme Kaybının Ortaya Çıkardığı Engeller Ve Yaklaşım Yöntemleri

Tablo 1. İşitme değerleri ve yaklaşım yöntemleri

0-20 dB	NORMAL	Normal işitme sınırları içindedir.
21-35 dB	HAFİF	Konuşma seslerinin bazılarını duyabilme güçlüğü vardır. İşitme cihazının kullanılması ve okulda tercihli oturma gerekir.
36-55 dB	ORTA	Karşılıklı konuşmaları anlamada güçlük çeker. İşitme cihazı, işitme konuşma eğitimi ve okulda tercihli oturma gerekir.
56-70 dB	ORTA-İLERİ	İşitme cihazı olmadan karşılıklı konuşmaları izleyemez. Bireysel ve grup ile işitme konuşma eğitimine alınmalıdır.
71-90 dB	İLERİ	Konuşma seslerini duyamaz. Sadece çevredeki şiddetli sesleri duyabilir. İşitme cihazı ve özel işitme konuşma eğitimi gereklidir.
91 dB üstü	ÇOK İLERİ	Çok yüksek şiddetli sesleri duyabilir. İşitme cihazı ve özel işitme konuşma eğitimi gereklidir.

2.4.4. İşitme Engelli Öğrencilerin Eğitimi

İşitme engelli kişilerin davranışlarına etki eden tek faktör, onların işitme engeli değildir. Böylesine bir önyargı ile işitme engelli kişilerin de uyumlu ve en önemlisi mutlu bireyler olabileceklerini ve bunun da onların çevresel ve bireysel özelliklerine bağlı olduğu söylenebilir ve normal kişilerin duygusal durumlarına da aynı faktörlerin etkili olduğu hatırlanmalıdır (Atay, 1999: 30).

İşitme engelli öğrenci profilini anladıktan sonra, işitme engellilerde eğitilecek grubun bilinmesi, onların iyi ve doğru olarak tanınması gerekir (Özsoy, 1985: 9).

İşitme denilen olay:

- Sesin olmasına,
- Sesin kulağa ulaşmasına,
- O sesin insan kulağının alabileceği sınırlar içinde olmasına,
- Sesin, işitme yolu diye adlandırılan dış, orta ve iç kulak bölümlerini aşarak merkeze – beyne – ulaşmasına,
- Merkezde algılanmasına bağlı olarak ortaya çıkar (Özsoy, 1985: 9).

İşitme engelliler: İşitme duyarlıkları gelişim, uyum ve özellikle iletişim görevlerini yeterince yerine getiremediğinden dolayı özel eğitimi gerektiren çocuklardır (Özsoy, 1985: 15).

Resim 4. İşaret dili ile iletişim kuran öğrenciler

Söz, duyanın miktarına göre söylenir, dinleyen, o hikmeti ne kadar çekmeye uğraşır, ne kadar onunla gıdalanırsa hikmet, o kadar söylenir (Rumî, 1990: 66). İşitme engelli çocuk da bazı güçlükler içerisinde olsa da öğrenen bir çocuktur. Öğrenme sürecinde iletişim yetersizliğinden kaynaklanan birtakım zorluklar elbette vardır. Eğitim gören işitme engelli çocuğun görme duyusuna hitap edecek görsel materyaller ile eğitimini zenginleştirmelidir.

Yazılı kaynaklara göre bu yaklaşımı ilk uygulayan 1520’de Pedro de Ponce de Leon’dur. Yöntem işitme engelli çocuğun söyleneni algılayıp anlamlandırabilmesini sağlamak için dudak okuma ve görme duyusu becerilerini geliştirmeye yöneliktir (Girgin, 2003: 99).

2.5. Grafik Tasarım

Grafik kelimesi, resim veya yazıya ait, tam tasvir olunmuş canlı, yazıya uygun şekillere ait, şekli çizgili olarak tarif edilmektedir. Grafik kelimesi genel anlamı ile tüm sanatsal teknik ve endüstriyel resim yazı ve çizimleri, çoğaltma tekniklerini, baskı için boyama ve çizim teknikleriyle yapılan resimleri kapsayabilmektedir. Bu nedenle grafik sanatlar denince yazılmış, çizilmiş baskı amacıyla resmedilmiş özgün resimlerle bunların üretilmişleri anlaşılmaktadır (Odabaşı, 2002: 17).

2.5.1. Grafik Tasarımın Tanımı

Grafik sözcüğü Eski Yunan dilindeki yazmak-çizmek anlamını taşıyan “Grafayn” sözcüğünden gelmekte ve hemen hemen tüm dillerde bahsettiğimiz sanat bu kelime ile anılmaktadır (Becer, 1997: 11).

Grafik tasarım bir iletiyi, bir bilgiyi ulaştırmak, bir hizmet ya da ürünü tanıtmak için yazılı ve görsel elemanların sanatsal ölçütler dikkate alınarak olarak özgün bir biçimde tasarlanması ve sunumudur.

Grafik kelimesi, resim veya yazıya ait, tam tasvir olunmuş canlı, yazıya uygun şekillere ait, şekli çizgili olarak tarif edilmektedir. Grafik sanatlar denince yazılmış, çizilmiş baskı amacıyla resmedilmiş özgün resimlerle bunların üretilmişleri anlaşılmaktadır (Odabaşı, 2002: 17).

Grafik tasarımcı, sözcükleri ve görüntü unsurlarını görsel bir iletişim oluşturacak biçimde bir araya getiren kişidir. Bu unsurlar, izleyicinin çözebileceği sözel – görsel bir denklem içinde sunulur. Grafik tasarımcı hem bir mesaj aktarıcı, hem de bir biçim düzenleyicisidir. Grafik tasarım, iletişim sağlayıcı mesajı doğru ve yalın bir biçimde yansıtmak zorundadır (Becer, 1997: 33-35).

Grafik tasarım çeşitli çoğaltma teknikleri ile basılacak olan malzemenin tasarımını konu alan sanat dalı olarak nitelenir (Sözen, Tanyeli, 2011: 121).

Bir iletişim şekli olan grafiğin gerçek anlamda değer kazanması yazının keşfiyle olmuştur. Grafiksel çalışmalar, sanatsal kaygıların teknolojiyle birleştirilerek etkili bir iletişim aracı oluşturmayı amaçlar. Renk, biçim, leke vb. öğeler tipografik unsurlarla birleştirilerek grafiksel çalışmalar elde edilir. Amaç; iyi bir tasarımla, en iyi en etkili, en akılda kalıcı tanıtım sürecini başlatmak ve gelişimini sağlamaktır (Kınık, 2005: 7).

Tasarım bir sorunun çözümlenmesi sürecidir. Tasarlama eylemi, oluşturulacak yapının organizasyonu ile ilgili her türlü faaliyeti barındıran bir süreç olarak değerlendirilmelidir. Grafik tasarım, görsel bir iletişim sanatıdır. Birinci işlevi de, bir mesajı iletmek ya da bir ürün ya da hizmeti tanıtmaktır. Grafik tasarım terimi ilk kez 20. yüzyılın ilk yarısında metal kalıplara oyularak

yazılan ve çizilen ve daha sonra da çoğaltılmak üzere basılan görsel malzemeler için kullanılmıştır. Teknoloji geliştikçe, sadece basılı malzemeler değil; film aracılığı ile perdeye yansıtılan, video ile ekrana gönderilen ve bilgisayar yardımıyla üretilen görsel malzemeler de grafik tasarım kapsamı içine girmiş ve bu terimin anlamı oldukça genişlemiştir (Becer, 1997: 33).

2.5.2. Grafik Tasarımın İşlevi

Grafik tasarım, günümüzde yüksek teknolojinin tüm imkânlarından yararlanan, hedeflenen kitleye hızlı ve etkili bir biçimde ulaşmanın yolu olarak görülmektedir. Görsel iletişim ile sürekli iç içedir. Günlük hayatta toplumsal yaşantının her alanında hedef kitleleri ile buluşmaktadır. İşlevi ise bilgi vermek ve mesajı görsel olarak iletmek olarak tanımlanabilir. Grafik tasarım bireyleri düşünmeye zorlayan, mesajın anlık bir bakış ile algılanmasını sağlayan yapısı ile billboardlardan, kitap ayraçlarına kadar uzanan gündelik yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir.

Düşünce ve kavramların grafik iletişim yolu ile hedeflenen kitleye daha kolay aktarıldığı bilinmektedir. Günlük yaşantıda hedeflenen kitle yoğun grafik iletişim etkileşimi içindedir. Böyle bir ortamda grafik tasarımcı, parasal, fiziksel, psikolojik ve sosyolojik sınırlamalara rağmen mesajın etkili iletimi ve tasarımı ile hedeflenen kitlenin dikkatin çekebilmedir. Etkili bir biçimde tasarlanmamış mesaj ve bunun sonucunda hedef kitlesine ulaşmamış mesaj, iletişimin gerçekleşmemesine veya iletişimin yarım kalmasına neden olacaktır. Böyle bir durumda grafik tasarımcının görevi iletişimi çekici hale getirmek ve mesajın hedef kitlesine etkili bir biçimde ulaşmasını sağlamaktır.

İyi bir tasarım, çoğunlukla duyguların ve düşüncelerin paylaşıldığı ortak bir çalışma sonucunda ortaya çıkar. Müşteri ürünün kime seslendiğini, geçmişte nasıl sunulduğunu ve olası pazarları daha iyi bilmek durumundadır. Tasarımcı bütün verileri bir araya getirerek ürün ya da hizmeti sunulduğu ortam içinde çekici, ulaşılabilir ve işlevsel kılan özellikleri bulmak ve yaratıcı bir yaklaşım getirmekle yükümlüdür (Becer, 1997: 35).

2.6. İllüstrasyon

Metinlerin ve fikirlerin anlatılması amacıyla kullanılan resimleme türü olarak bilinmektedir. İllüstrasyon kullanım amacına göre çeşitlendirilmekte, birden fazla tekniğin kullanımı ile görsel anlatımı sağlamaktadır. İllüstrasyon denildiğinde genel olarak kitaplardaki yazılı metinleri açıklamak veya süslemek maksadıyla kullanılan resimler akla gelir (Keser, 2005: 173).

İllüstrasyonlar genellikle anlatılan metne veya konuya destek olur. Örneğin, illüstrasyonlar sıklıkla gazete makalelerine, kitaplara, dergilere eşlik eder ve çoğunlukla fikirleri, metinleri desteklemek ve daha iyi tercüme etmek veya onları daha ayrıntılı açıklamak için hizmet ederler.

İllüstrasyon, kitapları süslemenin yanı sıra, yazılı metnin anlatım gücünü arttırarak anlaşılmasını ve akılda kalmasını sağlar. Ayrıca illüstrasyon yazıya farklı ve yeni bir yorum da getirir (Keser, 2005: 173).

Güneşe göre; İllüstrasyon, esprisi olan bir çalışma anlamına gelir. Kısaca, gerçekte olmayanı varmış gibi göstermek. Örneğin, muz şeklinde illüstre edilmiş karpuz (Güneş, 2007: 57).

Yabancı illüstrasyon sanatçılarına göre; İllüstrasyonun en önemli özelliği etkili ve açık bir şekilde iletişim kurmak için bir araç olduğudur (Hellige ve Klanten 2013: 37).

İllüstrasyon, keyifli ve istekli yaratıcı hırsla alınacağı riskli girişimlerden yalnızca birisini temsil eder. Uygulama için, risklerin sonucunda başarılı sonuçların alınması sürecinde Niemann "Yeni şeyleri sanatçı olarak öğretmen lazım" diyor. "Yeni şeyler mantıklıysa endişelenmeyin, taslak çizin ve istediğiniz her şeyi planlayın, ancak yeni bir alan keşfetmek için ellerinizi kirletmeniz ve kusurları kullanmanız gerekir" diye ekliyor. Bununla birlikte, sonunda, bir noktaya gelinebilir" (Hellige ve Klanten, 2013: 49).

Gözünde bir pırıltı ile verileri görselleştiren bir illüstratör. Açık duruş sergilemekten korkmaz ve onun büyük yeteneği dokunduğu her şeye erişilebilir bilgi

parçalarına dönüştürür. Eğlenceli hale getirir. Çalışmaları basit, resimsel ve eğlencelidir (Hellige ve Klanten, 2013: 125).

insan dokunma duygusuyla karışık bir medyadır (Hellige ve Klanten, 2013: 149).

İllüstrasyon, imgelerinin içinde belirli bir sihir olan gizemli bir karakteri ortaya çıkarmaktır. "diye açıklıyor Kustaa Saksi. Tecrübeden, detaylara ve en önemlisi de eğlenceli ve canlı hayal gücünden kaynaklandığına inanıyor (Hellige ve Klanten, 2013: 169).

“Bir illüstratörün yaşamındaki en cesur zorluklardan biri, sahip olduğunuz özgürlüğü ele geçirmek ve onu en iyi hale getirmektir" diye belirtiyor (Hellige ve Klanten, 2013: 17).

Francesco Franchi, "Hikâyeye duyulan ihtiyaç, insanlığın dünyayı anlamamıza ve anlamlandırmamıza dayanan hikayeler aracılığıyla yaşanıyor" dendiğini belirten Francesco Franchi, dünya hızla değiştikçe çağdaş hikaye anlatımı sözel veya görsel olsun, yenilikçi olmalıdır (Hellige ve Klanten, 2013: 99).

İllüstrasyonlar, illüstratörün anlatım gücü, yorum yeteneği, yaratıcılığı ile hedef kitle ile buluşur. İllüstrasyonun estetik değeri, anlattığı konunun içeriği ile bütünleşir ve anlatım gücünü yorumlama ve görsel algılamadan alır. Bu noktada illüstratörün yaratıcılığının önemi ortaya çıkmaktadır. İllüstratörün hedef kitlenin sosyal, kültürel ve psikolojik durumu hakkında bilgi sahibi olması ve sanat eğitimi almış olması illüstrasyonun amacına ulaşmasında etkilidir.

2.6.1. İllüstrasyonun Tanımı

İllüstrasyon, gelişim ve kullanım süreci içerisinde, alanında yetkin sanatçılar ve illüstratörler tarafından birçok farklı şekillerde tanımlanmıştır.

Görsel iletişimin hemen hemen bütün alanlarında kullanılan illüstrasyon, farklı dil, ırk ve kültürden insanların herhangi bir açıklamaya ihtiyaç duymadan anlam çıkarabileceği bir görsel dildir (Keş, 2001: 29).

Başlık, slogan ya da metin gibi sözel unsurları görsel olarak betimleyen ya da yorumlayan bütün unsurlara genel olarak illüstrasyon adı verilir (Becer, 1997: 210).

İllüstrasyon için bir başka tanımlama Serdar Tuna tarafından yapılmıştır. Serdar Tuna İllüstrasyonu; metinlerin ve fikirlerin ifade edilmesi, görselleştirilmesi ve açıklanması amacıyla uygulanan en yaygın resimleme türü olarak tanımlamıştır. İllüstrasyonun bir metni, bir düşünceyi tanımlayan, açıklayan resim olduğu tanımının yanında, bir konunun, bir fikrin ya da olayın fotoğrafını çekme yoluyla resimlenmesi olarak tanımlandığını da eklemiştir (Tuna, 1997: 4).

İllüstrasyon görsel iletişimin bir parçasıdır. Anlatılması istenen mesaj veya konunun başka herhangi bir iletişim aracına ihtiyaç duymadan görselleştirilmesi ve açıklanması amacıyla yapılan resimleme türü olarak bilinmektedir (Evrans, 2000:31). İllüstrasyon mesaj aktarımı özelliği ile resimden ayrılır. Görsel iletişimin hemen hemen tüm alanlarında mesaj aktarımında kullanılmaktadır.

İllüstrasyonun görsel anlatım gücü düşünce, fikir ve kavramların kolayca kavranıp benimsenmesini sağlayabilmektedir. Bu özelliği ile farklı dilleri kullanan insanlar ve okuma yazma bilmeyenler insanlar için görsel dil oluşturma özelliğine sahiptir. Metinlerin akılda kalıcılığının sağlanmasında ve metne yeni yorumlar ekleyerek çocuk dünyasında yeni ufuklar açılmasında etkili olmaktadır.

Süsleyici Resimler: Bu tür resimler bir konunun açıklanmasına yardımcı olmaktan çok onun sembolik yönünü belirlemeye yarar. Bu nedenle bu gibi resimlerin halk hikâyelerinde, şiirlerde ve kütüphane kitaplarında kullanılması daha uygun olur. Ders kitaplarında da aşırılığa kaçmamak koşuluyla bu tür resimlere yer verilebilir. Süsleyici resimler, hayal gücünün artmasına, estetik duygunun gelişmesinde, yararlı olmaktadır.

Metin Tamamlayıcı Resimler: İllüstrasyonlar, bazen sözcüklerin yerini tutarak bazen de yorumlama görevini yerine getirerek yapılacak işleri gösterebilirler. Bu yolla da ilgili metni yorumlayan, çocukta yaratıcılık yetilerini ve görsel algılamanın zihinsel gelişmeye olan katkısının devamında son derece yararlı gelişmeler olacaktır. Bu illüstrasyonlar sayesinde konunun çocuk zihninde kalıcı olması sağlanarak, unutulmayacak bilgiler vermek mümkündür. Bu tür resimlemelerden kavram geliştirilmesinde yararlanılabilir. Ayrıca; sade, açık, kolay anlaşılır resimlerle; hızlı ve kalıcı sonuçlar alınabileceği gibi, gözü yoracak resimlerden oluşan tasarımlardan da

kaçınmak gerekmektedir. Çünkü çocuğun görsel ve zihinsel algılamalarında kargaşaya neden olabilir. Ancak yapılan araştırmalar, çocukların kendilerini ilgilendiren resmi bulduklarını göstermiştir. Örneğin çocuğun yaş ve ilgi seviyesinin üzerinde resimlerden oluşan tasarımlara ilgisi fazla sürmemektedir. Ancak; görüntü kargaşası içinde çocuk; kendisine ait basit çizgilerden oluşan resimleri anında ayırt edip onunla ilgilenebilir de. Metni tamamlayıcı resimleme sayesinde; öğretici, eğlendirici, eğitici illüstrasyonlar oluşturarak pek çok yeni kavramın çocuklara tanıtılması mümkün olabilir.

İllüstrasyonun tanımı ve işlevlerine bakıldığında; konuların, kavramların, duyguların ve gerçekte karşılaşılmaması mümkün olmayan hayal ürünü olayların öğretilmesinde, özellikle okul öncesi dönemden başlamak üzere, çocukların eğitilmesi ve eğlenerek vakit geçirmelerinin sağlanması yönüyle etkili bir materyal olduğu görülmektedir. Amacına uygun olarak tasarlanmış bir illüstrasyon çocuğun gelişim sürecinin hızlanmasına, estetik beğeni ve görsel algılama yetilerinin oluşmasına katkı sağlamaktadır.

İnsanın algılama ve davranış biçimlerindeki ortak içgüdüsellik araştırıldığında, şu sonuca varılıyor: insanlar birçok olay, durum, renk ve biçim karşısında aynı algılama ve davranış özelliklerini gösteriyorlar. Kültürler arasındaki farklılıklar ise iletişimin hızıyla orantılı olarak kalkıyor (Kınık, 2006:61). Toplumlar arasında bulunan bireysel farklılıkların ortadan kaldırılabilmesi için iletişim adına her adımı atmak gerektiği unutulmamalıdır, bir toplumun gelişmişlik düzeyinin önemli göstergelerinden birisi olan çocukların eğitimine özen gösterilmelidir.

2.6.2. İllüstrasyon türleri

Basın yayın illüstrasyonları; genellikle gazeteler, dergiler gibi günlük ya da süreli yayınlarda kullanılan illüstrasyonlar kast edilmektedir. Ancak basın yayın illüstrasyonlarının kullanım alanı sadece gazete ve dergilerle sınırlı değildir. Bu illüstrasyonlar metinle ilişkili olduğu gibi kimi zamanda süsleyici resimlemeler olarak da kullanılabilir.

2.6.2.1. Yayın illüstrasyonları

Gazete, dergi, kitap ve ansiklopedilerdeki makale, haber, öykü, roman, şiir ve açıklamalara eşlik eder. Yayın sektöründe çalışan bir illüstratör, üzerinde çalışacağı metin içeriği hakkında bilgi ve görüş sahibi olmalı, metindeki mesaj ve duyguyu resim diline aktarabilmelidir. Gazete illüstrasyonlarında genellikle siyah-beyaz resimleme tekniklerinden yararlanır. İllüstrasyonun bir sanat biçimi olarak en özgün uygulama alanı, kuşkusuz çocuk kitaplarıdır (Becer, 1997: 210).

2.6.2.2. Reklam illüstrasyonları

Hedef kitlenin dikkatini ürün veya mesaj üzerine yoğunlaştırmayı amaçlayan görseller olarak karşımıza çıkmaktadır. Ürünün vurgulanmak istenen özellikleri ön plana çıkartılarak hedef kitle ve üretici arasında tek yönlü görsel iletişim kurmaktadır. Hedef kitlenin, ürün veya hizmete yönelik olarak düşünmesini, harekete geçmesini sağlamak reklam illüstrasyonlarının amacını oluşturmaktadır.

İllüstratörün hedef kitleyi harekete geçirmek için kitlenin ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmesi, ürünün özelliklerini iyi bilmesi ve görsel olarak ifade edebilmesi illüstrasyonun başarıya ulaşmasında etkilidir.

Bir ürün ya da hizmeti tanıtmak amacıyla yapılan bu tür çalışmalarda ayrıntı ön plandadır. Sinema, tiyatro ve konser afişleri kaset ve cd kapakları, turistik ilanlar, basın ilanları, takvimler, tebrik kartları, çıkartma ve etiketler, reklam illüstrasyonlarının uygulama alanları arasındadır (Becer, 1997: 211).

2.6.2.3. Moda İllüstrasyonları

Başarılı bir “imaj” yaratmak için, düşlemi ve abartıyı kullanır. İllüstratör, abartılacak ya da adanacak stil detaylarını, ideal vücut ölçülerini ve vücuda göre uygun kumaşın nasıl olacağını bilmek zorundadır. İyi bir moda illüstratörü giyilecek olunan elbiseyi zihinde canlandırarak tüketiciye cesaret verir. Bu bir imaj yaratma sorunudur ve düştten geçen şeylerde yalnızca illüstrasyonu çizilerek gerçekleşir. Burada da moda

illüstratörü, estetik kaygılarla tasarladığı elbiseyi, bir bayan figürü, erkek ya da çocuk figürü üzerinde canlandırarak izleyici kitlesine yardımcı olur (Keş, 2001: 97).

2.6.2.4. Doğa Tarihi İllüstrasyonları

Doğa tarihi illüstrasyonları, doğada bulunan hayvanların yaşamı, beslenmesi, barınması, organik yapısı ve biyolojik iletişimi, zoolojik illüstrasyonların temelini oluşturmaktadır. Bu çeşit illüstrasyonlar, çoğunlukla animatörler, veterinerler, zoologlar ve biyologların işine yararken, fen bilgisi derslerinde de öğrencilerin eğitimine katkı sağlamaktadır (Keş, 2001: 92).

2.6.2.5. Tıbbi İllüstrasyonlar

Tıp bilimi, bilimsel araştırmalar ve bilimsel gelişmelerin açıklanmasında kullanılan tıbbi illüstrasyonlar, özellikle konunun sadeleştirilmesi ve asıl vurgulanmak istenen konunun görsel olarak aktarılması nedeniyle tercih edilmektedir. Tıbbi illüstrasyon çizimlerinde illüstratörün sanatsal yeteneğinin yanında anatomi ve biyoloji bilgisine de sahip olması gerekmektedir. Çizimlerin bir uzman denetiminde yapılması illüstrasyonun doğru çizilmesinde ve başarıya ulaşmasında önem teşkil etmektedir.

2.6.2.6. Teknik İllüstrasyonlar

Endüstrinin gelişmesi ile birlikte üretimin aşamalarında ihtiyaç duyulan teknik bilginin anlaşılır hale getirilmesinin sağlanması, insanların etraflarında bulunan makine, alet vb. nesnelerin çalışma prensipleri hakkında bilgi ihtiyaçlarının karşılanmasının sağlanması gibi ihtiyaçlar doğrultusunda görselleştirilen illüstrasyonlardır.

2.6.2.7. Mimari İllüstrasyonlar

İnsanlar doğa şartlarından korunmak, barınmak, yaşamlarını kolaylaştırmak, dinlenmek, eğlenmek, çalışmak, sosyal, psikolojik ve ekonomik gereksinimlerini gidermek için mekânlara ihtiyaç duymaktadırlar. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda işlevsel gereksinimleri teknik ve estetikle birleştirerek mekânı kurma, tasarlama ve inşa etme işi mimarlığın içeriğini oluşturmaktadır. Her toplumun kendine özgü kültürü ve teknik olanakları bu tasarımların oluşturulmasında etkilidir. Mimari illüstrasyonlar, tasarlanan mekân ile ilgili iki boyutu veya üç boyutlu görüntünün bilgi, teknik ve tanıtım ihtiyaçlarının karşılanması doğrultusunda görselleştirilen illüstrasyonlardır.

2.6.3. İllüstrasyon Teknikleri

İllüstrasyon teknikleri, illüstratörün tasarladığı görselleştirmenin yapılabilmesi için illüstratörün seçtiği uygulama yolu olarak tanımlanabilir. Bu tekniklerin illüstrasyonun kullanılmaya başladığı ilk zamanlardan günümüze kadar gelişimine bakıldığında endüstriyel ve teknolojik gelişim ile doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir.

İllüstrasyon tekniklerinin çeşitlenmesi kullanılan malzemenin keşfedilmesi, üretiminin yaygınlaşması, teknolojik gelişmeler ve baskı tekniklerinin gelişmesi ile doğrudan ilintilidir.

Bilgisayar ve bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin illüstrasyona olan katkısı da yadsınamaz ölçüdedir. Günümüzde elle çizim ve görselleştirmenin yanı sıra bilgisayar destekli görselleştirme, grafik tabletler yolu ile yapılan görselleştirme çalışmaları yaygınlaşmaktadır. Bilgisayar destekli illüstrasyon çalışmalarının illüstratöre zaman ve olanak anlamında büyük kolaylıklar sağladığı bilinmektedir. İllüstrasyonun teknolojik gelişmeler doğrultusunda kendini yenileyen yapısı ile gelişmeye ve yenilenmeye devam edeceği bir gerçektir.

İllüstrasyonda kullanılan teknikler; kurşun kalem, kuru boya, pastel boya, marker, sulu boya, mürekkep-lavi, ekolin boya, guaj boya, akrilik boya, kolâj,

püskürtme (airbrush), karışık, bilgisayar destekli illüstrasyon tekniği olarak sıralanabilir.

Bilgisayar destekli illüstrasyon tekniği; kısa bilgiler verilen tüm tekniklerin bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle grafik tasarım programlarında kullanılabilir hale gelmesiyle oluşan bir tekniktir. Grafik tasarım programları dijital ortamda boyalar, kalemler, fırçalar vb. malzemelerle tasarımını yapabilmektedir. Bu teknoloji sayesinde elle yapılan illüstrasyon çalışmalarında karşılaşılan sorunların büyük çoğunluğu ortadan kalkmıştır.

Elle uygulanan illüstrasyon teknikleri ve daha fazlasının grafik tasarım programlarında bulunması illüstratörün, tasarımlarında bütün anlatım yollarına bir arada sahip olması anlamına gelmektedir ve illüstratörün yaratıcılığını kullanmasında sınırsız bir ortam sağlamaktadır. Günümüzde hızla yaygınlaşan ve geliştirilen grafik tablet teknolojisi illüstratörün dijital ortamda serbest elle çizim yapabilmesine olanak sağlamaktadır. Bu gelişme ile bilgisayar destekli tasarım tekniği illüstratörün bu teknikte yaşadığı sorunların çözümünde etkili yöntemler geliştirerek kullanımının yaygınlaşmasını sağlamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi yönlendirme ve bilgilendirmedir. Bu kavram, yirminci yüzyılın başlarında gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan bir eğitim akımının içinde oluşmuştur. Geniş anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi; dar anlamda ise okuldaki ilgili dersleri tanımlamaktadır (Derican, 2010: 18).

Sanat eğitiminin amacı yeni tasarımlar yapabilme yeterlilikleri olan çocuklar yetiştirmektir. İnsan doğasında sanat hayatın en önemli özelliklerinden biridir.

Sanat eğitimi aracılığı ile eğitim bilgi, beceri ve kültür aktarımının yanı sıra yapıcı ve üretici bireylerin yetiştirilmesi hedeflenir. Sanat eğitimi yoluyla birey bakmayı değil, görmeyi öğrenir; olaylara çok yönlü bakarak düşünen, eleştiren, sorgulayan ve en önemlisi çözümler üreten, dolayısıyla kendisiyle ve çevresiyle barışık, mutlu ve sağlıklı bir kişiliğe erişir (Derican, 2010: 18).

Pasif duruma düşen öğrencilerin kendini ifade edebilmeleri ve özgüven sorunundan kurtulabilmeleri için, sanatsal derslere ağırlık verilmelidir. İşitme engelli öğrencilerde sanat anlayışı, işitme ve sözel iletişime çok fazla ihtiyaç duyulmadığından, öğrencilerin sanat alanlarında başarılı olma ve başarıma duygusunu tatmaları işitme engelli öğrenciler üzerinde olumlu etkiler bırakmaktadır.

Sanat çalışmalarında işitme engelli öğrenciler başarı için gerekli olan bilgiyi kolayca kavrayabilmektedir. Dolayısıyla öğrencinin kendini ifade edebilme becerisinde gelişme sağlanmaktadır.

Bu öğrenim süreci içerisinde, işitme engelli öğrencilerin duyu organlarının harekete geçirilmesi, algı düzeyinin yükseltilmesiyle çalışmayı nasıl, nerede, hangi araç-gereçlerle, ne kadar sürede bitirebileceğini planlayabilen, araştırmacı, sorgulayıcı, geniş bakış açısına sahip, kopyacılıktan uzak özgün ve yaratıcı bir anlayış kazanmaları sağlanmalıdır.

İnsanların doğasında olan estetik arayışlar, sanat sayesinde biçimlenir ve sanat eğitiminin gerekliliği ortaya çıkar. Sanat eğitimi yoluyla görmeyi öğrenen çocuk, hayallerini tasarlayarak sanat yoluyla sunabilir ve hayallerini kâğıda döker.

3.3.1. İşitme Engelli Öğrencilerde Sanat Eğitiminde İllüstrasyon Kullanımı

Tasarım bir sorunun çözümlenmesi sürecidir. Tasarlama eylemi, tasarımla ilgili her türlü çalışmayı yapmak olarak değerlendirilmelidir.

Ketenci ve Bilgili 'ye (2006) göre; görsel işaretler, insanoğlunun çevre ilişkisinde önemli bir yer tutar. İnsanların büyük bir çoğunluğu Çevresini gözlemleyerek öğrenmektedirler. Bu çoğunluk görsel iletişimde kullanılan görsel malzeme, işaret ve simgelerin, ne denli doğru ve yerinde kullanılması gereğini ortaya koyar (Ketenci, ve Bilgili, 2006: 274).

Yaratıcılık kelimesinin "creativity" olarak karşımıza çıkar. Latince "creare" sözcüğünden gelerek. Yaratmak, meydana getirmek anlamına gelmektedir (San, 2008: 13).

Yaratma sözcüğü, içerisinde ortaya koymak, meydana getirmek, bulmak, türetmek, oynamak, yorumlamak, kurmak, doğurmak ve var etmek gibi anlamları taşımaktadır. Sanatta yaratıcılık, akışkan bir düşünme ve sorun çözme yeteneği olarak görülür, yaratıcı süreç için diğer alanlarda olduğu gibi beynin bütününün kullanılması gereklidir (Karayağmurlar, 2005: 19).

Yaratıcılık, iç ve dış dünya ile ilgili belli sorunların ya da sorun olabilecek belli durumların önceden saptanmasıdır. Sonra da bunlara çözüm önerileri getirilmesi ya da bunların çözümlenmesi, bu sorunların çelişen, çatışan yönlerinin uzlaştırılmasını amaçlayan onarıcı, kotarıcı çözüm yollarının bulunmasıdır, bulunabilmesidir (Eriñç, 2011: 94).

Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme birçok etkenin bir araya getirilmesi ile bireyde geliştirilebilen bir yetidir. Bireyin çocukluk dönemi bu yetinin geliştirilmesinde etkenlerin en çok etkili olduğu dönem olarak görülmektedir. Çocuklarda yaratıcılığın geliştirilmesi için duygu ve düşünceleri kullanma alışkanlığı kazandırmak gerekmektedir.

Yaratıcı sürecin geliştirilmesinde önemli etkenlerden birisi de motivasyondur. Motivasyon, öğrencinin konu üzerinde çalışmasını sağlamak amacıyla öğrenciyi güdüleme çabası olarak nitelenebilir.

Motivasyon; severek çalışmaya yönlendirmek için onda istek, heves uyandırma olarak tanımlanabilir. Motivasyon iki şekilde sağlanır. Birincisi dışsal etmenler ve uyarımlar olur. Burada görev öğretmene düşmektedir. Bunun için öğretmen kendisine şu soruyu sormalıdır: öğrencinin öğreteceğim bilgi ve deneyimden kazanımla çıkması için ne yapmalıyım, öğrenciyi nasıl istekli kılmalıyım? Bunun için hangi araçları hangi yöntem ve öğretim tekniklerini kullanmalıyım? İkincisi ise, öğrencinin içinden gelen heves ve isteğin, çalışmaya yönelik ilgisinin kendiliğinden ortaya çıkmasıdır. Dışsal motivasyonun zaman içinde içsel isteğe dönüşmesi beklenir. Bu nedenle öğretmenin çabası önemlidir. Öğretmen çeşitli yöntemlerle öğrencinin düş gücünü harekete geçirmeye, geçmiş deneyimlerini çağrışım yoluyla hatırlatmaya ve yaratıcı sürece adım atmasını sağlamaya çalışır (Kırıçoğlu, 2009: 59).

Konu ile ilgili motivasyonun sağlanması için öğretmenin öğretim yöntem ve tekniklerinde işitme engelli öğrencilerin görme duyusuna hitap eden illüstrasyonlar ile konunun açıklamasını yapması ve konuyu öğretmesinde etkili bir yöntem olarak görülmektedir. Öğretim sırasında işitme engelli öğrencilere gösterilecek illüstrasyonlar, konunun oyunlaştırılarak anlatılması, öğrenci motivasyonunu olumlu düzeyde etkilemekte ve öğrencilerin istekle çalışmalarında çalıştıkları konudan keyif almalarında etkili olmaktadır.

İllüstrasyonun dikkat çeken özelliği metnin görselleştirmesi olduğu söylenerek. izleyicinin dikkatini çekerek bilgilendirir.

İllüstrasyon çalışmalarında hitap edilecek kişilerin, işitme engellilerin yapıları iyi bilinmelidir. Ortaokul öğrencilerinin gelişim aşamalarını, zekâ seviyelerini, ilgi alanlarını bilerek konuyu en iyi şekilde anlamalarına yardımcı olmak için illüstrasyonlar özenle hazırlanmalı. Bu bilgileri, illüstrasyonu oluşturacak kişiler, en anlaşılır şekilde bir araya getirmeli ve estetik kriterler ve yaratıcılık ile birleştirerek çalışmalarını oluşturmalıdırlar.

Bu bilgiler doğrultusunda işitme engelli öğrencilerin sanat eğitiminin bir parçası olarak, illüstrasyon yalnızca bilgi aktarım aracı değil, karşılıklı düşünme

diyalogunun bir tarafı olarak da kabul edilmelidir. Kişiliğin oluşumunda öğrenme önemli bir etkidir. Ancak öğrenme bireyin öz çabasını ve öğrenme istemini gerekli kılmalıdır. İllüstrasyon öğrenmeden önce öğrenme isteğini geliştirecek şekilde çekici olmalı. Ders konularına ait bilgileri, sıralı ve doğru bir biçimde, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini sağlayacak şekilde illüstrasyonların kullanılması öğrencilere bilgiyi en kaliteli şekilde aktarılması çok önemlidir.

3.3.2. İşitme Engelli Öğrencilerin Sanat Eğitiminde İllüstrasyonun Katkısı

Görsel algılamamanın, beğeni ve estetik değerlerin, işitme engelli öğrencilerin okul sürecinde başlayan sanat eğitimi ile tasarım yapmaktan zevk alır hale gelmesi, Görsel Sanatlar dersinin diğer derslerin yoğunluğu ile yorulmuş olan öğrencilerin rahatlmasına fırsatı verir. Yaptığı çalışmalar aracılığıyla kendisini ifade etme olanağı bulur.

Çocukların benlik gelişimine de faydalı olan sanat eğitiminin amaçları şu şekilde sıralanabilir;

- *Görmeyi öğrenmek,
- *Yaratıcılığı geliştirmek,
- *Görsel düşünmeyi sağlamak,
- *Çok yönlü ve çok boyutlu düşünmeyi öğretmek,
- *Farklılıkların ve benzerliklerin ayırımına varmak,
- *Estetik duyguları geliştirmek, sanata karşı duyarlılık oluşturmak,
- *Yaratıcılığı destekleyerek sorunları farklı yöntemlerle çözme becerisini geliştirmek,
- *Planlı çalışmayı, sorumluluk yüklenmeyi, işbirliği yapmayı öğretmek,
- *Çocukların kendilerini kanıtlamaların ve kimliklerinin gelişimine katkıda bulunmak,
- *Çocuklara, çevre ile ilgili gözlemlerini, izlenimlerini, duygularını, düşüncelerini ve heyecanlarını çeşitli sanat etkinlikleriyle anlatma alışkanlığı kazandırmak,

*Tasarım yeteneğini geliştirerek özgüveni gelişmiş, estetik beğeni düzeyi yüksek, çağdaş ve uygar bireyler yaratmak (Gürtuna, 2007: 16).

İşitme engelliler, okullarda yürütülen ve öğretim programında yer alan Resim / Görsel Sanatlar dersi, işitme yoksunluğu yaşayan bireyler için yaşadığı sorunlara kapı aralayabilecek fırsatlar sunmak açısından değerli olabilir. Sosyal çevresi ile iletişim kurmakta zorluk çeken çocuklar, sanat aracılığıyla kendilerini daha iyi ifade etme yolunu bulabilirler (Yavuzer, 2009: 12).

Resim 5. İmgesel illüstrasyon tasarım örneği

İşitme kaybı söz konusu olduğunda görme duyusu en aktif rolü üstlenir. Duyu organlarının birinden yoksun olan bireylerde, yaygın olarak sağlıklı olan diğer duylardan birinin normalin üzerinde işlev gösterebileceği bilinmektedir.

Çekingen, içine kapanık, dil ya da konuşma sorunu olan çocuklar için resim ve gözlem yöntemleri onun kendini anlatmasında en sağlıklı yoludur (Yavuzer, 2009: 12).

İşitme kaybı olan çocuklar görsel materyale hem veri sağlayan uyarıcı, hem de içsel yaşantıların ifade edilmesini mümkün kılan bir araç olarak ihtiyaç duyarlar. Onların bu ihtiyacı, çocuklarımıza zengin görsel materyaller sunmayı ve görsel sanatlar yoluyla iç yaşantılarını ifade etmelerini sağlamayı gerekli kılar.

Resim 6. İmgesel illüstrasyon çalışması.

Resim 7. Pastel boya karışımı illüstrasyonu.

Bu anlamda görsel sanatlar eğitimi, işitme kaybı olan çocukların zorluk yaşadıkları sözel iletişim alanı yerine sanatın, üstelik algılarının güçlendiği görsel alanda görsel sanatların dilini kullanmalarını sağlamaktadır. Sanatın evrensel dili, onların sözel iletişimlerinde yaşadığı güçlükler sonucu ortaya çıkan psikolojik sorunların giderilmesinde en kıymetli iletişim biçimlerinden biridir. Bu yolla çocuklarımız kendilerine içsel kaygılarını, korkularını, sevinçlerini, hayal kırıklıklarını, çatışmalarını ve öfke gibi daha pek çok yaşamsal öneme sahip duygularını ifade edebildikleri güvenli alanlar

yaratırlar. “Sanatın tümü, işitme engelli çocuklar için saldırganlığını, şüphelerini, korkularını, öfkesini dışa vurabileceği anlamındadır (Horovitz, 1967: 17).

Bu açıdan baktığımızda sanat eğitimine işitme engelinden yoksun çocukların Sanat eğitimi sayesinde hem görsel algısını etkin olarak kullanması hem de öğrendikleri ile beceriler kazanarak özgüven geliştirecektir.

Sanat disiplinler arası bir yaklaşımla diğer derslerle bağlantı kurularak verilmelidir. Görsel Sanatlar dersinde öğrendiği geometrik şekilleri matematik dersi ile ilişki kurdurularak konu daha iyi kavratılabilir.

Resim 8. Pastel boya renk ayrımı illüstrasyonu.

Sanat eğitimi, beynin sağ ve sol yarımküresini dengeli bir biçimde kullanmasına olan katkısı önemlidir ve çocukta estetik beğeni oluşturmayı, düş gücünü kullanmayı sağladığından, çocukta estetik beğeni oluşturmaya, düş gücünü kullanabilmeye, yaratıcı düşünce ve görsel algıyı geliştirmeye yardımcı olmanın yanında konuşma, okuma, yazma gibi becerilerin geliştirilmesine de katkıda bulunur. Böylece çocuk kendini anlatmada plastik sanatların yanı sıra, müzik, şiir, yazı, drama, müze eğitimi ve benzeri alanları da kapsayan çok yönlü bir eğitimden faydalanabilir (Buyurgan, 2007: 5).

Resim 9. Pastel boya renk ayrımı illüstrasyonu.

Bu denli önemli olan sanat eğitimi, işitme yönünden dezavantajlı çocukların eğitiminde de onların hayal dünyalarını geliştirmek için araç olacağı aşikârdır. Sanat eğitimi ilköğretim okullarında yalnızca öğrencilerin nitelikli resimler ya da sanat eserleri yapmalarını sağlamak, onları birer sanatçı gibi yetiştirmeye çalışmak amacıyla verilmemeli, tamamıyla sanatı öğretmeye dönük bir amaç olarak düşünülmemelidir.

Resim 10. Pastel boya renk ayrımı illüstrasyonu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. Yöntem

Araştırma yapılırken, veri elde etme, bulguları oluşturma, sonuçları bilimsel temele dayandırma için nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Deneysel desen modelinin oluşum sürecinde; çalışma grubuna uygulanan öntest–sontest verilerinin toplanması, işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel analiz yöntemleri yer almıştır.

4.1.1. Deney Testi

Deney Deseni Araştırma öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen modelinde tasarlanacaktır. Öntest-sontest kontrol gruplu desen (ÖSKD), sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan karışık bir desendir. Katılımcılar, deneysel işlemde önce ve sonra bağımlı değişkenle ilgili olarak ölçülürler. ÖSKD, bir ilişkili desendir. Çünkü, aynı kişiler bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçülürler. Bununla birlikte, farklı deneklerden oluşan deney ve kontrol gruplarının ölçümlerinin karşılaştırılması nedeniyle de bu desen, ilişkisizdir. Bundan dolayı öntest-sontest kontrol gruplu desen bir karışık desendir. ÖSKD'nin temelde iki özelliğinden bahsedilebilir (Büyüköztürk, 2001: 21).

Desen, araştırmacıya, deneysel manipülasyondan önce iki grubun öntest puanlarını karşılaştırma olanağı verir ve böylece araştırmacı, “başlangıçta gruplar benzer ise, iki grubun sontest ölçümleri farklı ise illüstrasyonların fikrini etkilediğini gösterir” noktasını düşünür.

Desen, bir denekler havuzunu gerektirir ve denekler yansız atama ile iki gruba ayrılır. Daha sonra yansız olarak seçilecek bir gruba (deney grubuna) bağımsız değişken uygulanacak, diğerine (kontrol grubuna) uygulanmayacaktır. Katılımcılar deney ya da kontrol grubunda olduklarını bilmemelidirler. Deneyin başlangıcında, bağımlı değişkenin bir öntest ölçümü, deney ve kontrol grubunda bulunan deneklerden elde edilmelidir.

Sanat eğitimcisi öğretimde kullanacağı yöntemi öğrenci merkezli olacak şekilde ve öğrencinin yaratıcılığını ortaya çıkaran bir yaklaşım içinde planlamalıdır.

Çünkü günümüz eğitim anlayışı, öğrencilere; kazandıkları bilgi ve becerileri uygulayabilme, karar verebilme, sorumluluk alabilme, iletişim kurabilme, ekip halinde çalışabilme gibi yeterlikler kazandırmayı amaçlamaktadır (Doğan, 1997: 1).

Sanat eğitimcileri, öğretme sürecinde öğrencileri yaratıcı ve üretici düşünmeye sevk etmek için etkinlikler sırasında öğrencileri kendi duygu ve düşüncelerini ifade etme ve kendi ürününü meydana getirmede cesaretlendirmeli, öğrencilerin diğer konularda olduğu gibi kendilerini kuralların içinde bulmaması için ortam oluşturmalarıdır (Tepecik ve Oğuzoğlu, 2002: 205-209).

4.1.2. Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini, Konya ili 'Konevi İşitme Engelliler Ortaokulu' öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise deney ve kontrol grubu olarak seçilen ve her grup 7'şer kişiye ayrılmak üzere 14 kişiden oluşan 6.7. ve 8. Sınıf öğrencilerinden oluşturacaktır.

4.1.3. Veri Toplama Araçları

Bu bölümde veri toplamaya esas teşkil edecek olan araçlar; yazılı kaynaklar, İllüstrasyon katalogları, internet siteleri, röportajlar kullanılarak bilginin doyuruculuğu ön planda tutulmuştur.

4.1.3.1. Deneysel İşlem Basamakları

Bu araştırma deneysel bir araştırmadır. İşlem basamakları sırası ile araştırmada deneme modellerinden Öntest, Sontest Kontrol Gruplu Model kullanılmıştır. Random seçim ile araştırmanın örnekleminde seçilen öğrencilerden iki çalışma grubu oluşturulmuştur. Guruplardan birisi deney gurubu diğeri kontrol gurubu olarak tanımlanarak öntest, sontest uygulanır (Karasar, 2009: 98).

4.1.3.2. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada kontrol ve deney gruplarına görsel sanatlar dersi öğretimlerinde uygulanan öğretim yöntemleri ve öğretim ortamları ile illüstrasyon teknikleri ile hazırlanan materyaller kullanılarak başarı tespiti ürün bazında ürün değerlendirme ölçeği ile yapılmıştır. Çalışma gruplarının ürünleri 50 puan üzerinden değerlendirilecektir. Elde edilen verilere istatistiksel analiz yöntemlerinden Öntest-Sontest kontrol gruplu desen (ÖSKD) uygulanarak grup başarı düzeyleri arasındaki fark ortaya konacaktır. İllüstrasyon teknikleri ile hazırlanan materyaller öğretim yöntemi ve öğretim ortamı öğrenci başarısında etkili midir? Sorularına yanıt aranacaktır. Uygulanan Öntest-Sontest kontrol gruplu desen (ÖSKD) sonuçları yorumlanacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde veri toplama araçları ile toplanan verilerin çözümlemeleri sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Uygulama öncesinde araştırmacı tarafından geliştirilen şablonlar ile grupların davranışları 2 haftalık öğretim süresince gözlenmiştir. Gözlem formunda 10 adet tutum ve davranışın gözlemi yapılmıştır. Gözlem sonuçları 5'li likert puanlama cetveli ile değerlendirilmiştir. Puan cetvelinde, 5= Mükemmel, 4=Çok iyi, 3= İyi, 2= Orta, 1= Kötü puanlama dereceleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular SPSS programı kullanılarak toplamları ve aritmetik ortalamaları alınmıştır. Araştırma kapsamında illüstrasyonlar ile zenginleştirilmiş ve geleneksel öğretim ortamlarında oluşturulan çalışma gruplarının tutum ve davranışları arasındaki farklılıklar, elde edilen bulguların madde bazında T testi ile analiz edilmesi sonucu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Deney Grubunun gözlem süresince Kontrol Grubuna göre ders işlenişine aktif katılımı daha istekli olduğu tespit edilmiştir. Kontrol grubuna uygulanan öğretim yöntemi ile grubun derse katılımında deney grubuna göre daha isteksiz olduğu söylenebilir. Grubun öğretim süresince derse katılımı işaret dili ile soru – cevap yöntemi ile sınırlı kalmıştır. Deney grubuna uygulanan öğrenci merkezli öğretim yöntemi grubun derse katılımında etkili olmuş, grubun öğretim süresince gerek sorulan sorulara illüstrasyonlar ile yanıt vermesi, gerekse yönlendirmesi, konu üzerinde tartışma, fikir alış – verişi ve eleştirel düşünme tutum ve davranışları ile derse katılımında kontrol grubuna göre daha istekli oldukları söylenebilir.

Deney Grubunun gözlem süresince Kontrol Grubuna göre tasarlama sürecinde, yaratıcı düşünme, probleme kendi yorumu ile yaklaşma ve buluş aşamasında daha etkin olduğu ve özgün fikir üretebildikleri tespit edilmiştir.

Kontrol Grubu, geleneksel öğretim ortamında aldığı eğitimden zevk almadığı, eğlenerek öğrenmediği ve aldığı öğretim süresince ilgi ve istek düzeyinin deney grubuna göre düşük olduğu söylenebilir. Grubun aldığı öğretimin amacı ile ilgili anlam kargaşası yaşadığı ve derse katılmama üzerine yoğunlaştığı görülmüştür.

Deney Grubu, zenginleştirilmiş öğretim ortamında aldığı eğitimden zevk aldığı, eğlenerek öğrendiği ve aldığı öğretim süresince ilgi ve istek düzeyinin kontrol grubuna göre oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Grubun aldığı öğretimin amacı ile ilgili bilincinin oluştuğu tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda grupların aldıkları öğretimler ile ilgili görüşleri arasında anlamlı farkların olduğu, Kontrol grubu çalışmalarının yetersiz ve olumsuz, Deney grubu çalışmalarının yeterli ve olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırma, bulgu ve sonuçları doğrultusunda hazırlanan bilgi konuları, görsel sanatlar dersinde sanat eğitimi ortamlarının öğrenci davranışlarına etkileri ve yeni illüstrasyon hazırlanması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Motivasyon öğrenme sürecinde etkili unsurlardan birisidir. Öğrencinin motive edilmesi birçok unsura bağlanabilmektedir. Bu unsurlar görsel işitsel etkenler, yenilikler, özgür ortamlar, eğlenerek öğrenme olarak sıralanabilir. Öğretimin verildiği ortam ve eğitimcinin konuya yaklaşımı, öğrenci davranışları ve kazanımları açısından önem kazanmaktadır. İllüstrasyonlar ile verilen öğrenme ortamı öğretimin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. Eğitimci eğlenerek öğrenmenin ve öğrencinin öğrenme ortamında kendisini özgür hissetmesinin yaratıcı düşünme gücü üzerindeki etkisinin farkında olmalı, eğitim sürecini bu bilgiler doğrultusunda planlamalıdır. Öğretimin işlevini yerine getirmesi ve özgün çalışmalar yapabilen öğrenci yetiştirilmesi bağlamında bu unsurların etkili olduğu görülmektedir.

Grafik tasarımın bir parçası olan illüstrasyonun işitme engelli öğrencilerin sanat eğitiminde kullanılması etkin bir biçimde işitme engelli öğrencilerin hayatında olan öğrenme aracıdır. İşitme engelli öğrenciler bulunduğu, yetişkinlerin kurduğu dünyaya uyum sağlama ve öğrenme ihtiyacı içerisindedir. Öğrenme aracı olan illüstrasyonlar, işitme engelli öğrencilerin dünyasına uygunluğu ve eğitim aracı olarak kullanılıyor olmasının önemini ortaya çıkarmaktadır. Görsel mesaj iletimi hakkında işaret dili ile bilgi aktarımı da yapılmalıdır. Kontrol grubunun geleneksel öğretim ortamında aldığı sanat eğitimi ile deney grubunun illüstrasyonlar ile zenginleştirilmiş öğretim ortamında aldığı sanat eğitimi ürün değerlendirmelerinde, grupların başarı düzeyleri arasında fark olduğu ve farkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

5.1.1. Kontrol Grubu Öntest-Sontest Uygulamalarına Dair Bulgular
5.1.1.1. “01” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 11 “01” Numaralı öğrenci öntest çalışması.

Tablo 2 “01” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Kontrol Grubu (ÖNTEST)	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3
4	Renkleri bilir	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3	2	2	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	3	2	3	2
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	5	4	4	4	4	4	3	4	4	5	4	4

1. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 12,90% "2", 58,06% "3", 12,90% "4", 16,13% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 40,00% "2", 60,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 46,15% "2", 34,62% "3", 0,00% "4", 19,23% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 30,77% "2", 57,69% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-TEST
KONTROL GRUBU ÖNTEST “01” Numaralı öğrenci

Tablo 3 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen02	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen03	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen04	10	3,1000	,87560	,27689
Öğretmen05	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen06	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen07	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen10	10	2,5000	,52705	,16667
Öğretmen11	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen12	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen13	10	2,6000	,96609	,30551
Öğretmen14	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen15	10	2,6000	,69921	,22111

Tablo 4 Bir Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- kuyruk)	Ortalama fark	95% Farklar	
					Alt	Üst
Öğretmen01	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen02	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen03	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen04	11,196	9	,000	3,10000	2,4736	3,7264
Öğretmen05	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen06	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen07	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen10	15,000	9	,000	2,50000	2,1230	2,8770
Öğretmen11	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen12	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen13	8,510	9	,000	2,60000	1,9089	3,2911
Öğretmen14	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen15	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002

5.1.1.2. “01” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 12 “01” Numaralı öğrenci sontest çalışması.

Tablo 5 "01" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Kontrol Grubu (SONTEST)	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	4	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	3
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	5	4	5	4	5	4	4	5	4	4	4	5	5

1. Öğretmen, 20,69% "2", 51,72% "3", 27,59% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 6,25% "2", 65,63% "3", 12,50% "4", 15,63% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 28,57% "2", 42,86% "3", 28,57% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU SONTEST “01” Numaralı öğrenci

Tablo 6 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,9000	,73786	,23333
Öğretmen02	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen03	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen04	10	3,2000	,78881	,24944
Öğretmen05	10	2,8000	,78881	,24944
Öğretmen06	10	2,9000	,87560	,27689
Öğretmen07	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,9000	,87560	,27689
Öğretmen10	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen11	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen12	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen13	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen14	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen15	10	2,9000	,87560	,27689

Tablo 7 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Farklar	
					Alt	Üst
Öğretmen01	12,429	9	,000	2,90000	2,3722	3,4278
Öğretmen02	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen03	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen04	12,829	9	,000	3,20000	2,6357	3,7643
Öğretmen05	11,225	9	,000	2,80000	2,2357	3,3643
Öğretmen06	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264
Öğretmen07	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264
Öğretmen10	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen11	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen12	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen13	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen14	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen15	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264

5.1.1.3. “02” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 13 “02” Numaralı öğrenci öntest çalışması.

Tablo 8 "02" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Kontrol Grubu (ÖNTEST)	2	3	3	3	3	4	3	2	2	3	2	2	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	2	3	3	3	3	4	3	2	2	3	2	2	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	2	3	3	2	3	2	2	3	2	2	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	2	3	3	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	2	3
4	Renkleri bilir	2	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	3	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	3	3	2	2	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	3	2	3	2
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	5	4	4

1. Öğretmen, 40,00% "2", 60,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 22,22% "2", 77,78% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 58,33% "2", 25,00% "3", 16,67% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 60,87% "2", 39,13% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 56,00% "2", 24,00% "3", 0,00% "4", 20,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU ÖNTEST “02” Numaralı öğrenci

Tablo 9 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,5000	,52705	,16667
Öğretmen02	10	2,7000	,48305	,15275
Öğretmen03	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen04	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen05	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen06	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen07	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen08	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen09	10	2,4000	,69921	,22111
Öğretmen10	10	2,3000	,48305	,15275
Öğretmen11	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen12	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen13	10	2,5000	,97183	,30732
Öğretmen14	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen15	10	2,6000	,69921	,22111

Tablo 10 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	15,000	9	,000	2,50000	2,1230	2,8770
Öğretmen02	17,676	9	,000	2,70000	2,3544	3,0456
Öğretmen03	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen04	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen05	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen06	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen07	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen08	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen09	10,854	9	,000	2,40000	1,8998	2,9002
Öğretmen10	15,057	9	,000	2,30000	1,9544	2,6456
Öğretmen11	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen12	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen13	8,135	9	,000	2,50000	1,8048	3,1952
Öğretmen14	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen15	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002

5.1.1.4. "02" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 14 "02" Numaralı öğrenci sönest çalışması.

Tablo 11 “02” Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Kontrol Grubu (SONTEST)	3	2	3	4	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3
4	Renkleri bilir	3	3	3	4	4	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	4	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	4	4	5	5	5

1. Öğretmen, 20,00% "2", 50,00% "3", 13,33% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 5,88% "2", 44,12% "3", 35,29% "4", 14,71% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 26,67% "2", 30,00% "3", 26,67% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 20,00% "2", 50,00% "3", 13,33% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU SONTEST “02” Numaralı öğrenci

Tablo 12 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	3,0000	,94281	,29814
Öğretmen02	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen03	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen04	10	3,4000	,84327	,26667
Öğretmen05	10	3,0000	1,05409	,33333
Öğretmen06	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen07	10	3,0000	,94281	,29814
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen10	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen11	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen12	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen13	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen14	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen15	10	2,9000	,87560	,27689

Tablo 13 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	10,062	9	,000	3,00000	2,3256	3,6744
Öğretmen02	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen03	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen04	12,750	9	,000	3,40000	2,7968	4,0032
Öğretmen05	9,000	9	,000	3,00000	2,2459	3,7541
Öğretmen06	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen07	10,062	9	,000	3,00000	2,3256	3,6744
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen10	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen11	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen12	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen13	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen14	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen15	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264

5.1.1.5. "03" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 15 "03" Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 14 "03" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Kontrol Grubu (ÖNTEST)															
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	2	3	2	3	2	2	3	2	3	2	2	2	3	2	3
4	Renkleri bilir	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3	2	2	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	3	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	5	4	4

1. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 69,57% "2", 13,04% "3", 17,39% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 50,00% "2", 50,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 58,33% "2", 25,00% "3", 16,67% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 56,00% "2", 24,00% "3", 0,00% "4", 20,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU ÖNTEST “03” Numaralı öğrenci

Tablo 15 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen02	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen03	10	2,3000	,67495	,21344
Öğretmen04	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen05	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen06	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen07	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen08	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen09	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen10	10	2,4000	,51640	,16330
Öğretmen11	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen12	10	2,4000	,69921	,22111
Öğretmen13	10	2,5000	,97183	,30732
Öğretmen14	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen15	10	2,6000	,69921	,22111

Tablo 16 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen02	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen03	10,776	9	,000	2,30000	1,8172	2,7828
Öğretmen04	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen05	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen06	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen07	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen08	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen09	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen10	14,697	9	,000	2,40000	2,0306	2,7694
Öğretmen11	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen12	10,854	9	,000	2,40000	1,8998	2,9002
Öğretmen13	8,135	9	,000	2,50000	1,8048	3,1952
Öğretmen14	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen15	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002

5.1.1.6. "03" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 16 "03" Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 17 "03" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Kontrol Grubu (SONTEST)	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	
2	Oran orantıyı bilir	3	3	3	4	4	3	2	3	3	4	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3
4	Renkleri bilir	3	3	3	4	4	2	2	3	3	3	3	4	3	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	3	3	3	2	2	3	2	2	3	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	4	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	4	4	5	5	5

1. Öğretmen, 20,00% "2", 50,00% "3", 13,33% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 5,71% "2", 34,29% "3", 45,71% "4", 14,29% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 26,67% "2", 30,00% "3", 26,67% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 20,00% "2", 50,00% "3", 13,33% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 27,59% "2", 41,38% "3", 13,79% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 27,59% "2", 31,03% "3", 41,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU SONTEST “03” Numaralı öğrenci

Tablo 18 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	3,0000	,94281	,29814
Öğretmen02	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen03	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen04	10	3,5000	,84984	,26874
Öğretmen05	10	3,0000	1,05409	,33333
Öğretmen06	10	2,9000	,87560	,27689
Öğretmen07	10	3,0000	,94281	,29814
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen10	10	2,9000	,99443	,31447
Öğretmen11	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen12	10	2,9000	,87560	,27689
Öğretmen13	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen14	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen15	10	2,9000	,87560	,27689

Tablo 19 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	10,062	9	,000	3,00000	2,3256	3,6744
Öğretmen02	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen03	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen04	13,024	9	,000	3,50000	2,8921	4,1079
Öğretmen05	9,000	9	,000	3,00000	2,2459	3,7541
Öğretmen06	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264
Öğretmen07	10,062	9	,000	3,00000	2,3256	3,6744
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen10	9,222	9	,000	2,90000	2,1886	3,6114
Öğretmen11	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen12	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264
Öğretmen13	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen14	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen15	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264

5.1.1.7. "04" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 17 "04" Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 20 "04" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Kontrol Grubu (ÖNTEST)	3	2	3	4	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3
4	Renkleri bilir	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3	2	2	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	3	2	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	5	4	4	4	4	4	3	4	4	5	4

1. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 12,90% "2", 58,06% "3", 12,90% "4", 16,13% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 40,00% "2", 60,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 56,00% "2", 24,00% "3", 0,00% "4", 20,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU ÖNTEST “04” Numaralı öğrenci

Tablo 21 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen02	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen03	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen04	10	3,2000	,91894	,29059
Öğretmen05	10	2,8000	,78881	,24944
Öğretmen06	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen07	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen08	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen09	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen10	10	2,6000	,51640	,16330
Öğretmen11	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen12	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen13	10	2,6000	,96609	,30551
Öğretmen14	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen15	10	2,6000	,69921	,22111

Tablo 22 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen02	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen03	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen04	11,012	9	,000	3,20000	2,5426	3,8574
Öğretmen05	11,225	9	,000	2,80000	2,2357	3,3643
Öğretmen06	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen07	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen08	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen09	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen10	15,922	9	,000	2,60000	2,2306	2,9694
Öğretmen11	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen12	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen13	8,510	9	,000	2,60000	1,9089	3,2911
Öğretmen14	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen15	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002

5.1.1.8. "04" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 18 "04" Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 23 "04" Numaralı öğrenci kontrol grubu son test verileri

S.No	Kontrol Grubu (SONTEST)	3	2	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3
4	Renkleri bilir	3	3	3	4	4	2	2	3	3	3	3	3	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	4	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3
8	Işık gölgeyi bilir.	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	3	2	3	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	4	4	5	5

1. Öğretmen, 6,25% "2", 65,63% "3", 12,50% "4", 15,63% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 6,67% "2", 80,00% "3", 13,33% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 5,88% "2", 44,12% "3", 35,29% "4", 14,71% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 19,35% "2", 38,71% "3", 25,81% "4", 16,13% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 12,90% "2", 58,06% "3", 12,90% "4", 16,13% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 13,33% "2", 70,00% "3", 0,00% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 20,69% "2", 51,72% "3", 27,59% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU SONTEST "04" Numaralı öğrenci

Tablo 24 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	3,2000	,78881	,24944
Öğretmen02	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen03	10	3,0000	,47140	,14907
Öğretmen04	10	3,4000	,84327	,26667
Öğretmen05	10	3,1000	,99443	,31447
Öğretmen06	10	2,9000	,87560	,27689
Öğretmen07	10	3,1000	,87560	,27689
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen10	10	3,0000	,81650	,25820
Öğretmen11	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen12	10	2,9000	,73786	,23333
Öğretmen13	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen14	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen15	10	2,9000	,87560	,27689

Tablo 25 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	12,829	9	,000	3,20000	2,6357	3,7643
Öğretmen02	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen03	20,125	9	,000	3,00000	2,6628	3,3372
Öğretmen04	12,750	9	,000	3,40000	2,7968	4,0032
Öğretmen05	9,858	9	,000	3,10000	2,3886	3,8114
Öğretmen06	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264
Öğretmen07	11,196	9	,000	3,10000	2,4736	3,7264
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen10	11,619	9	,000	3,00000	2,4159	3,5841
Öğretmen11	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen12	12,429	9	,000	2,90000	2,3722	3,4278
Öğretmen13	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen14	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen15	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264

5.1.1.9. “05” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 19 “05” Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 26 "05" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Kontrol Grubu (ÖNTEST)	3	2	3	4	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2
4	Renkleri bilir	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3	2	2	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	3	2	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	5	4	4	4	4	4	3	4	4	5	4

1. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 12,90% "2", 58,06% "3", 12,90% "4", 16,13% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 40,00% "2", 60,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 56,00% "2", 24,00% "3", 0,00% "4", 20,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU ÖNTEST “05” Numaralı öğrenci

Tablo 27 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen02	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen03	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen04	10	3,1000	,87560	,27689
Öğretmen05	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen06	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen07	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen08	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen09	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen10	10	2,5000	,52705	,16667
Öğretmen11	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen12	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen13	10	2,5000	,97183	,30732
Öğretmen14	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen15	10	2,6000	,69921	,22111

Tablo 28 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen02	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen03	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen04	11,196	9	,000	3,10000	2,4736	3,7264
Öğretmen05	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen06	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen07	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen08	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen09	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen10	15,000	9	,000	2,50000	2,1230	2,8770
Öğretmen11	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen12	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen13	8,135	9	,000	2,50000	1,8048	3,1952
Öğretmen14	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen15	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002

5.1.1.10. “05” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler**Resim 20** “05” Numaralı öğrenci sontest çalışması

Tablo 29 "05" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Kontrol Grubu (SONTEST)	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3
4	Renkleri bilir	3	3	3	4	4	2	2	3	3	3	3	2	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	3	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4	4	5	4

1. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 12,12% "2", 36,36% "3", 36,36% "4", 15,15% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 35,71% "2", 21,43% "3", 42,86% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 35,71% "2", 32,14% "3", 14,29% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU SONTEST “05” Numaralı öğrenci

Tablo 30 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen02	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen03	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen04	10	3,3000	,94868	,30000
Öğretmen05	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen06	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen07	10	2,8000	1,03280	,32660
Öğretmen08	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen09	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen10	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen11	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen12	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen13	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen14	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen15	10	2,8000	,91894	,29059

Tablo 31 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen02	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen03	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen04	11,000	9	,000	3,30000	2,6214	3,9786
Öğretmen05	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen06	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen07	8,573	9	,000	2,80000	2,0612	3,5388
Öğretmen08	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen09	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen10	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen11	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen12	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen13	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen14	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen15	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574

5.1.1.11. "06" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 21 "06" Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 32 "06" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Kontrol Grubu (ÖNTEST)																	
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3		
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3		
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3		
4	Renkleri bilir	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3		
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	3	3	3	4	3	3	2	2	3	2	2	3	2		
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	3	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2		
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2	2		
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2		
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	5	4	4		

1. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 20,69% "2", 51,72% "3", 27,59% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 28,57% "2", 42,86% "3", 28,57% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 50,00% "2", 50,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 28,57% "2", 42,86% "3", 28,57% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU ÖNTEST “06” Numaralı öğrenci

Tablo 33 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen02	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen03	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen04	10	2,9000	,73786	,23333
Öğretmen05	10	2,8000	,78881	,24944
Öğretmen06	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen07	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen08	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen09	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen10	10	2,4000	,51640	,16330
Öğretmen11	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen12	10	2,8000	,78881	,24944
Öğretmen13	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen14	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen15	10	2,6000	,69921	,22111

Tablo 34 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen02	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen03	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen04	12,429	9	,000	2,90000	2,3722	3,4278
Öğretmen05	11,225	9	,000	2,80000	2,2357	3,3643
Öğretmen06	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen07	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen08	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen09	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen10	14,697	9	,000	2,40000	2,0306	2,7694
Öğretmen11	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen12	11,225	9	,000	2,80000	2,2357	3,3643
Öğretmen13	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen14	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen15	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002

5.1.1.12. "06" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 22 "06" Numaralı öğrenci sontest çalışması

Tablo 35 "06" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Kontrol Grubu (SONTEST)	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	3	2	3	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	2	2	3	3	3	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	4	5	5	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4

1. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 6,45% "2", 77,42% "3", 0,00% "4", 16,13% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 27,59% "2", 41,38% "3", 13,79% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU SONTEST "06" Numaralı öğrenci

Tablo 36 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen02	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen03	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen04	10	3,1000	,73786	,23333
Öğretmen05	10	2,9000	,99443	,31447
Öğretmen06	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen07	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen10	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen11	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen12	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen13	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen14	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen15	10	2,8000	,63246	,20000

Tablo 37 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen02	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen03	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen04	13,286	9	,000	3,10000	2,5722	3,6278
Öğretmen05	9,222	9	,000	2,90000	2,1886	3,6114
Öğretmen06	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen07	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen10	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen11	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen12	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen13	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen14	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen15	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524

5.1.1.13. “07” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 23 “07” Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 38 "07" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Kontrol Grubu (ÖNTEST)	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	2	3	2	2	3	2	2	2	3	2
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2
4	Renkleri bilir	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3	2	2	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2	3
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	3	4

1. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 58,33% "2", 25,00% "3", 16,67% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 30,77% "2", 69,23% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 50,00% "2", 50,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 58,33% "2", 25,00% "3", 16,67% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 60,87% "2", 39,13% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU ÖNTEST “07” Numaralı öğrenci

Tablo 39 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen02	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen03	10	2,4000	,69921	,22111
Öğretmen04	10	2,6000	,51640	,16330
Öğretmen05	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen06	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen07	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen08	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen09	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen10	10	2,4000	,51640	,16330
Öğretmen11	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen12	10	2,4000	,69921	,22111
Öğretmen13	10	2,3000	,48305	,15275
Öğretmen14	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen15	10	2,6000	,69921	,22111

Tablo 40 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen02	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen03	10,854	9	,000	2,40000	1,8998	2,9002
Öğretmen04	15,922	9	,000	2,60000	2,2306	2,9694
Öğretmen05	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen06	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen07	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen08	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen09	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen10	14,697	9	,000	2,40000	2,0306	2,7694
Öğretmen11	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen12	10,854	9	,000	2,40000	1,8998	2,9002
Öğretmen13	15,057	9	,000	2,30000	1,9544	2,6456
Öğretmen14	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen15	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002

5.1.1.14. "07" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 24 "07" Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 41 "07" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Kontrol Grubu (SONTEST)	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3		
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	2	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3		
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3	2	
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3	
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4

1. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 12,90% "2", 58,06% "3", 12,90% "4", 16,13% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 28,57% "2", 53,57% "3", 0,00% "4", 17,86% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
KONTROL GRUBU SONTEST “07” Numaralı öğrenci

Tablo 42 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen02	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen03	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen04	10	3,1000	,87560	,27689
Öğretmen05	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen06	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen07	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen08	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen09	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen10	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen11	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen12	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen13	10	2,8000	,91894	,29059
Öğretmen14	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen15	10	2,8000	,63246	,20000

Tablo 43 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen02	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen03	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen04	11,196	9	,000	3,10000	2,4736	3,7264
Öğretmen05	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen06	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen07	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen08	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen09	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen10	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen11	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen12	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen13	9,635	9	,000	2,80000	2,1426	3,4574
Öğretmen14	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen15	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524

5.1.1.15. Kontrol Grubu Öntest-Sontest T-Test Sonuçları

T-Test

Tablo 44 Eşleştirilmiş Örnek İstatistikleri

Kontrol Grubu	Ortalama	N	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
ÖNTEST	26,1429	7	,79762	,30147
SONTEST	28,3714	7	,84403	,31901

Tablo 45 Eşleştirilmiş Örnekler Korelasyonları

Kontrol Grubu	N	Bağıntı	Sig.
ÖNTEST & SONTEST	7	,284	,537

Tablo 46 Eşleştirilmiş Örnekler Testi

Kontrol Grubu	Eşleştirilmiş Farklar					t	df	Sig. (2-kuyruklu)
	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata ortalaması	95% Fark Güven Aralığı				
				Alt	Üst			
ÖNTEST	-2,22857	,98271	,37143	-3,13742	-1,31972	-6,000	6	,001
SONTEST								

Kontrol Grubunun gözlem sürecinde, Deney Grubuna göre çalışmaya daha az istekli oldukları, karar verme ve tasarlama aşamalarında zorlandıkları tespit edilmiştir. Kontrol Grubunun geleneksel öğretim ortamında, pastel boya tekniği ile aldığı önceden hazırlanan şablonlar ile öğretilmek istenen tekniğin bilinen bir teknik olması etkenleri nedeni ile konunun ilgi ve çalışma isteği uyandırma etki düzeyinin düşük olduğu söylenebilir. Kontrol Grubu için atölye ortamında kullanılan işaret dilinin etkisi, öğretim sürecinde öğretilen resim teknikleri ile konunun ilgi ve çalışma isteği uyandırma etki düzeyinin Deney Grubuna göre daha az olduğu söylenebilir.

Pastel boya tekniğinin işaret dili desteğiyle verilmesi ile ürün bazında yapılan ÖNTEST SONTEST analizi sonucunda öğrenci başarısının yeterli olmadığı, Kontrol Grubunun değerlendirme puan toplamı ve aritmetik ortalamasının Deney Grubuna göre daha az olduğu tespit edilmiştir.

5.1.2. Deney Grubu Öntest-Sontest Uygulamalarına Dair Bulgular

5.1.2.1. “08” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 25 “08” Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 47 "08" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Deney Grubu (ÖNTEST)															
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	2	2	3	3	3	2	3	3	2	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	2	2	2	2	2	3	3	2	2	3	3	2	2	3
4	Renkleri bilir	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	3	2	3	2	2	2	3	2	3	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	2	2	3	2	3	3	2	3	3	2	3	2	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	3	2	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4

1. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 46,15% "2", 34,62% "3", 0,00% "4", 19,23% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU ÖNTEST “08” Numaralı öğrenci

Tablo 48 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen02	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen03	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen04	10	2,9000	,87560	,27689
Öğretmen05	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen06	10	2,6000	,96609	,30551
Öğretmen07	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen10	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen11	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen12	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen13	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen14	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen15	10	2,8000	,63246	,20000

Tablo 49 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen02	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen03	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen04	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264
Öğretmen05	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen06	8,510	9	,000	2,60000	1,9089	3,2911
Öğretmen07	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen10	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen11	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen12	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen13	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen14	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen15	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524

5.1.2.2. "08" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 26 "08" Numaralı öğrenci sontest çalışması

Tablo 50 "08" Numaralı öğrenci kontrol grubu son test verileri

S.No	DeneY Grubu (SONTEST)															
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	5	4	4	5	5	4	5	4	4	5	5	4	4	4	5
2	Oran orantıyı bilir	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
4	Renkleri bilir	4	5	4	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	5	5
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	Pastel boya tekniğini bilir.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
8	Işık gölgeyi bilir.	4	5	4	5	4	5	5	4	4	4	5	4	5	4	4
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	4	5	4	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	5	5
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

1. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 0,00% "4", ##### "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU SONTEST “08” Numaralı öğrenci

Tablo 51 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen02	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen03	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen04	10	5,0000	,00000 ^a	,00000
Öğretmen05	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen06	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen07	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen08	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen09	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen10	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen11	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen12	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen13	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen14	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen15	10	4,8000	,42164	,13333

Tablo 52 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen02	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen03	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen05	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen06	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen07	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen08	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen09	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen10	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen11	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen12	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen13	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen14	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen15	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016

5.1.2.3. "09" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 27 "09" Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 53 "09" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Deney Grubu (ÖNTEST)																			
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3				
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	4	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3				
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	2	3	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	2	3				
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3				
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	3	3	2				
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2				
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	2	2	3	2	3	3	2	3	3	2	3	2	3				
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	3	2	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3				
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2				
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4				

1. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 27,59% "2", 41,38% "3", 13,79% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 46,15% "2", 34,62% "3", 0,00% "4", 19,23% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 6,67% "2", 80,00% "3", 13,33% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 20,69% "2", 51,72% "3", 27,59% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test**DENEY GRUBU ÖNTEST “09” Numaralı öğrenci****Tablo 54** Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen02	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen03	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen04	10	2,9000	,99443	,31447
Öğretmen05	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen06	10	2,6000	,96609	,30551
Öğretmen07	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen10	10	3,0000	,47140	,14907
Öğretmen11	10	2,9000	,73786	,23333
Öğretmen12	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen13	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen14	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen15	10	2,8000	,63246	,20000

Tablo 55 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen02	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen03	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen04	9,222	9	,000	2,90000	2,1886	3,6114
Öğretmen05	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen06	8,510	9	,000	2,60000	1,9089	3,2911
Öğretmen07	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen10	20,125	9	,000	3,00000	2,6628	3,3372
Öğretmen11	12,429	9	,000	2,90000	2,3722	3,4278
Öğretmen12	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen13	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen14	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen15	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524

5.1.2.4. “09” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 28 “09” Numaralı öğrenci sontest çalışması

Tablo 56 "09" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Deney Grubu (SONTEST)	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	4	4	4	5
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	4	4	4	5
2	Oran orantıyı bilir	5	5	5	5	4	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	5	4	5	4	5	4	5	5	5	5	4	4	5	5	5
4	Renkleri bilir	4	5	4	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	5	5
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	Pastel boya tekniğini bilir.	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5
8	Işık gölgeyi bilir.	5	5	4	5	4	5	5	4	5	5	5	5	5	4	4
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	4	5	4	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

1. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU SONTEST "09" Numaralı öğrenci

Tablo 57 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen02	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen03	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen04	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen05	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen06	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen07	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen08	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen09	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen10	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen11	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen12	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen13	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen14	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen15	10	4,8000	,42164	,13333

Tablo 58 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen02	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen03	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen04	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen05	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen06	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen07	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen08	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen09	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen10	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen11	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen12	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen13	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen14	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen15	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016

5.1.2.5. “10” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 29 “10” Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 59 "10" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	DeneY Grubu (ÖNTEST)																
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	4	3	3	3	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	3	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3	3	2	3	3
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2	3	2	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	2	2	2	3	2	3	3	2	3	3	2	3	2	3	2
8	Işık gölgeyi bilir.	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	2	2	3	2	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	3	2	2	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

1. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 13,33% "2", 70,00% "3", 0,00% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 37,04% "2", 44,44% "3", 0,00% "4", 18,52% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 6,67% "2", 80,00% "3", 13,33% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 6,67% "2", 80,00% "3", 13,33% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 37,04% "2", 33,33% "3", 29,63% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU ÖNTEST “10” Numaralı öğrenci

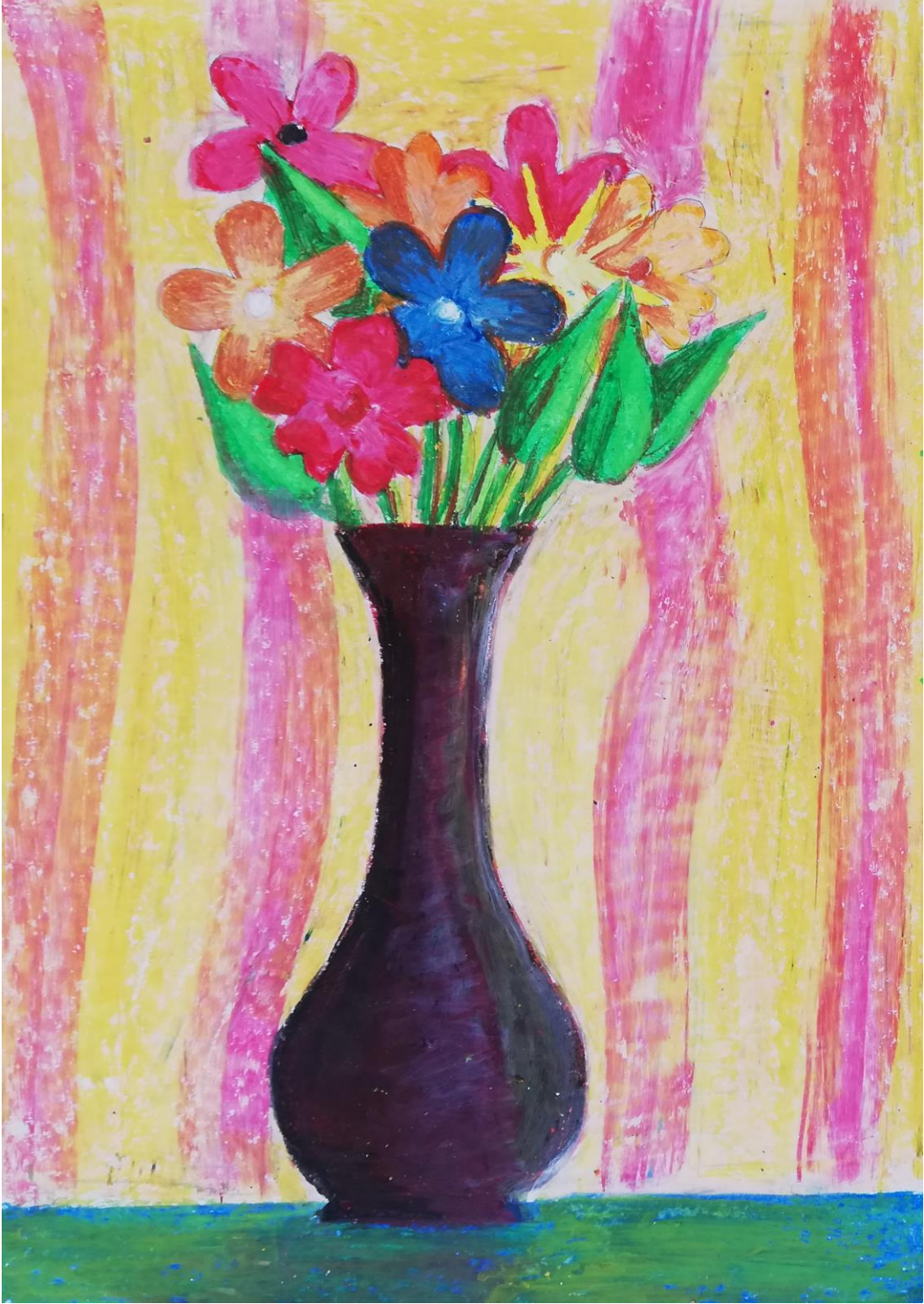
Tablo 60 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen02	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen03	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen04	10	3,0000	,81650	,25820
Öğretmen05	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen06	10	2,7000	,94868	,30000
Öğretmen07	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen08	10	3,0000	,47140	,14907
Öğretmen09	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen10	10	3,0000	,47140	,14907
Öğretmen11	10	2,7000	,82327	,26034
Öğretmen12	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen13	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen14	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen15	10	2,7000	,67495	,21344

Tablo 61 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen02	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen03	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen04	11,619	9	,000	3,00000	2,4159	3,5841
Öğretmen05	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen06	9,000	9	,000	2,70000	2,0214	3,3786
Öğretmen07	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen08	20,125	9	,000	3,00000	2,6628	3,3372
Öğretmen09	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen10	20,125	9	,000	3,00000	2,6628	3,3372
Öğretmen11	10,371	9	,000	2,70000	2,1111	3,2889
Öğretmen12	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen13	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen14	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen15	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828

5.1.2.6. “10” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 30 “10” Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 62 "10" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Deney Grubu (SONTEST)															
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	4	4	4	5	5	4	5	4	4	5	5	4	4	4	5
2	Oran orantıyı bilir	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	4	5	4	5	5	5	4	5
4	Renkleri bilir	4	5	4	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	5	5
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	5	4	5	5	4	5	5	4	4	5	5	5	4	4	5
6	Pastel boya tekniğini bilir.	5	4	5	4	5	4	5	4	5	5	4	4	5	4	5
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	5	5	5	4	5	5	4	4	4	5	4	4	5	4	4
8	Işık gölgeyi bilir.	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4	5	4	5	4	4
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	4	5	4	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	5	5
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

1. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 76,19% "4", 23,81% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU SONTEST "10" Numaralı öğrenci

Tablo 63 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen02	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen03	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen04	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen05	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen06	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen07	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen08	10	4,2000	,42164	,13333
Öğretmen09	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen10	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen11	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen12	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen13	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen14	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen15	10	4,7000	,48305	,15275

Tablo 64 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen02	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen03	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen04	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen05	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen06	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen07	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen08	31,500	9	,000	4,20000	3,8984	4,5016
Öğretmen09	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen10	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen11	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen12	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen13	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen14	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen15	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456

5.1.2.7. “11” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 31 “11” Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 65 "11" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Kontrol Grubu (ÖNTEST)																
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	
2	Oran orantıyı bilir	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3	3	3	2	2	3	
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3	
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2	2	3	2	
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	2	2	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3	
8	Işık gölgeyi bilir.	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	2	2	3	2	
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	3	2	3	3	2	3	3	2	2	3	2	3	2	2	2	
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	5	5	5	4	5	4	5	5	4	4	4	4	4	

1. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 13,33% "2", 70,00% "3", 0,00% "4", 16,67% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 46,15% "2", 34,62% "3", 0,00% "4", 19,23% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 20,69% "2", 62,07% "3", 0,00% "4", 17,24% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 56,00% "2", 24,00% "3", 0,00% "4", 20,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 6,45% "2", 77,42% "3", 0,00% "4", 16,13% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 58,33% "2", 25,00% "3", 16,67% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU ÖNTEST “11” Numaralı öğrenci

Tablo 66 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen02	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen03	10	2,9000	,87560	,27689
Öğretmen04	10	3,0000	,81650	,25820
Öğretmen05	10	2,6000	,96609	,30551
Öğretmen06	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen07	10	2,9000	,87560	,27689
Öğretmen08	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen09	10	2,5000	,97183	,30732
Öğretmen10	10	3,1000	,73786	,23333
Öğretmen11	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen12	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen13	10	2,4000	,69921	,22111
Öğretmen14	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen15	10	2,7000	,67495	,21344

Tablo 67 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen02	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen03	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264
Öğretmen04	11,619	9	,000	3,00000	2,4159	3,5841
Öğretmen05	8,510	9	,000	2,60000	1,9089	3,2911
Öğretmen06	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen07	10,474	9	,000	2,90000	2,2736	3,5264
Öğretmen08	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen09	8,135	9	,000	2,50000	1,8048	3,1952
Öğretmen10	13,286	9	,000	3,10000	2,5722	3,6278
Öğretmen11	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen12	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen13	10,854	9	,000	2,40000	1,8998	2,9002
Öğretmen14	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen15	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828

5.1.2.8. “11” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 31 “11” Numaralı öğrenci sontest çalışması

Tablo 68 "11" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Deney Grubu (SONTEST)																
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	5	5	4	4	4	4	5	4	5	4	4	5	4	4	5	
2	Oran orantıyı bilir	5	5	4	5	4	4	4	5	5	5	5	4	5	4	4	
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	5	5	5	4	5	5	4	4	5	4	5	5	5	4	5	
4	Renkleri bilir	4	5	4	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	5	5	
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	
6	Pastel boya tekniğini bilir.	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4	5	4	5	
8	Işık gölgeyi bilir.	4	4	5	5	4	5	4	5	4	5	5	4	5	4	4	
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	4	4	4	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	

1. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU SONTEST "11" Numaralı öğrenci

Tablo 69 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen02	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen03	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen04	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen05	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen06	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen07	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen08	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen09	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen10	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen11	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen12	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen13	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen14	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen15	10	4,8000	,42164	,13333

Tablo 70 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen02	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen03	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen04	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen05	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen06	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen07	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen08	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen09	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen10	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen11	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen12	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen13	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen14	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen15	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016

5.1.2.9. “12” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 33 “12” Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 71 “12” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Deney Grubu (ÖNTEST)																
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	3	
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	2	2	3	2	4	3	3	2	3	3	
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3	2	
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	2	3	3	2	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	
8	Işık gölgeyi bilir.	2	3	2	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	3	2	2	2	
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	

1. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 6,90% "2", 93,10% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 6,45% "2", 67,74% "3", 25,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 6,67% "2", 80,00% "3", 13,33% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU ÖNTEST “12” Numaralı öğrenci

Tablo 72 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen02	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen03	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen04	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen05	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen06	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen07	10	2,9000	,31623	,10000
Öğretmen08	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen09	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen10	10	3,1000	,56765	,17951
Öğretmen11	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen12	10	3,0000	,47140	,14907
Öğretmen13	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen14	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen15	10	2,7000	,67495	,21344

Tablo 73 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen02	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen03	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen04	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen05	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen06	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen07	29,000	9	,000	2,90000	2,6738	3,1262
Öğretmen08	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen09	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen10	17,270	9	,000	3,10000	2,6939	3,5061
Öğretmen11	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen12	20,125	9	,000	3,00000	2,6628	3,3372
Öğretmen13	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen14	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen15	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828

5.1.2.10. “12” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 34 “12” Numaralı öğrenci sontest çalışması

Tablo 74 "12" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Deney Grubu (SONTEST)															
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5
2	Oran orantıyı bilir	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	4	5
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	5	5	5	4	5	5	4	4	5	4	5	5	5	4	5
4	Renkleri bilir	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5
6	Pastel boya tekniğini bilir.	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4	5	4	5
8	Işık gölgeyi bilir.	5	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5	4
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

1. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 0,00% "4", ##### "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 8,16% "4", 91,84% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU SONTEST “12” Numaralı öğrenci

Tablo 75 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	5,0000	,00000 ^a	,00000
Öğretmen02	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen03	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen04	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen05	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen06	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen07	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen08	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen09	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen10	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen11	10	4,8000	,42164	,13333
Öğretmen12	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen13	10	4,9000	,31623	,10000
Öğretmen14	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen15	10	4,9000	,31623	,10000

Tablo 76 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen02	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen03	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen04	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen05	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen06	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen07	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen08	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen09	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen10	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen11	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016
Öğretmen12	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen13	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262
Öğretmen14	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen15	49,000	9	,000	4,90000	4,6738	5,1262

5.1.2.11. "13" Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 35 "13" Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 77 “13” Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Deney Grubu (ÖNTEST)	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3	2	3	3	3	3
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	2	3	3
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	2	3	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2	2	3	2
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2	2	3	2	2
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2	3
8	Işık gölgeyi bilir.	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	3	2	3	2
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	3	3	2	2	2
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	3	4	3	3	3	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4

1. Öğretmen, 30,77% "2", 69,23% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 13,79% "2", 72,41% "3", 13,79% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 50,00% "2", 50,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 14,29% "2", 85,71% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 30,77% "2", 69,23% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 6,67% "2", 80,00% "3", 13,33% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 21,43% "2", 64,29% "3", 14,29% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 58,33% "2", 25,00% "3", 16,67% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 14,29% "2", 85,71% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 38,46% "2", 46,15% "3", 15,38% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 30,77% "2", 69,23% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU ÖNTEST “13” Numaralı öğrenci

Tablo 78 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,6000	,51640	,16330
Öğretmen02	10	2,9000	,56765	,17951
Öğretmen03	10	2,4000	,51640	,16330
Öğretmen04	10	2,8000	,42164	,13333
Öğretmen05	10	2,6000	,51640	,16330
Öğretmen06	10	3,0000	,47140	,14907
Öğretmen07	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen08	10	2,8000	,63246	,20000
Öğretmen09	10	2,4000	,69921	,22111
Öğretmen10	10	2,8000	,42164	,13333
Öğretmen11	10	2,6000	,69921	,22111
Öğretmen12	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen13	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen14	10	2,6000	,51640	,16330
Öğretmen15	10	2,7000	,67495	,21344

Tablo 79 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	15,922	9	,000	2,60000	2,2306	2,9694
Öğretmen02	16,155	9	,000	2,90000	2,4939	3,3061
Öğretmen03	14,697	9	,000	2,40000	2,0306	2,7694
Öğretmen04	21,000	9	,000	2,80000	2,4984	3,1016
Öğretmen05	15,922	9	,000	2,60000	2,2306	2,9694
Öğretmen06	20,125	9	,000	3,00000	2,6628	3,3372
Öğretmen07	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen08	14,000	9	,000	2,80000	2,3476	3,2524
Öğretmen09	10,854	9	,000	2,40000	1,8998	2,9002
Öğretmen10	21,000	9	,000	2,80000	2,4984	3,1016
Öğretmen11	11,759	9	,000	2,60000	2,0998	3,1002
Öğretmen12	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen13	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen14	15,922	9	,000	2,60000	2,2306	2,9694
Öğretmen15	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828

5.1.2.12. “13” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 36 “13” Numaralı öğrenci sontest çalışması

Tablo 80 "13" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Deney Grubu (SONTEST)															
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	4	4	5	4	4	4	5	4	4	4	5	5	4	5	5
2	Oran orantıyı bilir	5	4	4	5	4	5	5	4	4	4	5	4	5	4	5
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	5	4	4	4	5	5	4	4	5	4	4	4	4	4	5
4	Renkleri bilir	4	5	4	4	5	5	5	5	4	5	5	4	4	4	5
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	4	5	4	5	5	5	4	5	5	4	4	4	4	5	4
6	Pastel boya tekniğini bilir.	4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	4	5	4	4	5
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansır.	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4	5	4	5
8	Işık gölgeyi bilir.	4	4	5	4	4	5	4	5	4	5	4	4	5	4	4
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	5	4	4	5	5	4	4	4	4	4	5	5	4	4	5
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	5

1. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 54,55% "4", 45,45% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 25,53% "4", 74,47% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 54,55% "4", 45,45% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 54,55% "4", 45,45% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 54,55% "4", 45,45% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU SONTEST "13" Numaralı öğrenci

Tablo 81 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen02	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen03	10	4,4000	,51640	,16330
Öğretmen04	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen05	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen06	10	4,7000	,48305	,15275
Öğretmen07	10	4,4000	,51640	,16330
Öğretmen08	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen09	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen10	10	4,4000	,51640	,16330
Öğretmen11	10	4,4000	,51640	,16330
Öğretmen12	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen13	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen14	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen15	10	4,8000	,42164	,13333

Tablo 82 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen02	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen03	26,944	9	,000	4,40000	4,0306	4,7694
Öğretmen04	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen05	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen06	30,769	9	,000	4,70000	4,3544	5,0456
Öğretmen07	26,944	9	,000	4,40000	4,0306	4,7694
Öğretmen08	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen09	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen10	26,944	9	,000	4,40000	4,0306	4,7694
Öğretmen11	26,944	9	,000	4,40000	4,0306	4,7694
Öğretmen12	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen13	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen14	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen15	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016

5.1.2.13. “14” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 38 “14” Numaralı öğrenci öntest çalışması

Tablo 83 "14" Numaralı öğrenci kontrol grubu öntest verileri

S.No	Deney Grubu (ÖNTEST)																
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	3	3	3	2	3	3	2	3	2	2	3	3	3	3	3	3
2	Oran orantıyı bilir	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2	2	3	3	
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	
4	Renkleri bilir	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3	
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	2	3	2	2	3	2	2	3	3	2	3	3	3	3	2	
6	Pastel boya tekniğini bilir.	2	3	2	3	2	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2	3	2	3	
8	Işık gölgeyi bilir.	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	3	3	4	4	3	3	3	4	4	3	3	4	4	3	3	

1. Öğretmen, 30,77% "2", 69,23% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 14,29% "2", 85,71% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 48,00% "2", 36,00% "3", 16,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 22,22% "2", 77,78% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 50,00% "2", 50,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 40,00% "2", 60,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 6,67% "2", 80,00% "3", 13,33% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 58,33% "2", 25,00% "3", 16,67% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 40,00% "2", 60,00% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 22,22% "2", 77,78% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 29,63% "2", 55,56% "3", 14,81% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 22,22% "2", 77,78% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 30,77% "2", 69,23% "3", 0,00% "4", 0,00% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU ÖNTES “14” Numaralı öğrenci

Tablo 84 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	2,6000	,51640	,16330
Öğretmen02	10	2,8000	,42164	,13333
Öğretmen03	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen04	10	2,5000	,70711	,22361
Öğretmen05	10	2,7000	,48305	,15275
Öğretmen06	10	2,4000	,51640	,16330
Öğretmen07	10	2,5000	,52705	,16667
Öğretmen08	10	3,0000	,47140	,14907
Öğretmen09	10	2,4000	,69921	,22111
Öğretmen10	10	2,5000	,52705	,16667
Öğretmen11	10	2,7000	,48305	,15275
Öğretmen12	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen13	10	2,7000	,67495	,21344
Öğretmen14	10	2,7000	,48305	,15275
Öğretmen15	10	2,6000	,51640	,16330

Tablo 85 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2- Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	15,922	9	,000	2,60000	2,2306	2,9694
Öğretmen02	21,000	9	,000	2,80000	2,4984	3,1016
Öğretmen03	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen04	11,180	9	,000	2,50000	1,9942	3,0058
Öğretmen05	17,676	9	,000	2,70000	2,3544	3,0456
Öğretmen06	14,697	9	,000	2,40000	2,0306	2,7694
Öğretmen07	15,000	9	,000	2,50000	2,1230	2,8770
Öğretmen08	20,125	9	,000	3,00000	2,6628	3,3372
Öğretmen09	10,854	9	,000	2,40000	1,8998	2,9002
Öğretmen10	15,000	9	,000	2,50000	2,1230	2,8770
Öğretmen11	17,676	9	,000	2,70000	2,3544	3,0456
Öğretmen12	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen13	12,650	9	,000	2,70000	2,2172	3,1828
Öğretmen14	17,676	9	,000	2,70000	2,3544	3,0456
Öğretmen15	15,922	9	,000	2,60000	2,2306	2,9694

5.1.2.14. “14” Numaralı Öğrenciye Ait Veriler

Resim 38 “14” Numaralı öğrenci sontest çalışması

Tablo 86 "14" Numaralı öğrenci kontrol grubu sontest verileri

S.No	Deney Grubu (SONTEST)															
1	Hazır şablonlarla kompozisyon oluşturur.	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5
2	Oran orantıyı bilir	4	4	5	5	4	4	4	4	4	4	5	4	5	4	5
3	Yaratıcılık yeteneğini kullanır.	5	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	5
4	Renkleri bilir	4	5	4	4	5	5	5	5	4	5	5	4	4	4	5
5	sıcak soğuk renkleri bilir.	4	5	4	4	4	5	5	5	5	4	5	5	4	4	4
6	Pastel boya tekniğini bilir.	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	5	4	5
7	Estetik kaygılarını çalışmaya yansıtır.	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	4	5	4	5
8	Işık gölgeyi bilir.	4	4	4	4	4	5	4	4	4	5	5	4	5	5	4
9	ışık ve renk değerlerini bilir.	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	5
10	Çalışmayı sonuçlandırır.	4	5	4	5	4	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5

1. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 76,19% "4", 23,81% "5", puan vermiştir.
2. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
3. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 87,80% "4", 12,20% "5", puan vermiştir.
4. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 76,19% "4", 23,81% "5", puan vermiştir.
5. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 87,80% "4", 12,20% "5", puan vermiştir.
6. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 54,55% "4", 45,45% "5", puan vermiştir.
7. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 54,55% "4", 45,45% "5", puan vermiştir.
8. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 44,44% "4", 55,56% "5", puan vermiştir.
9. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 65,12% "4", 34,88% "5", puan vermiştir.
10. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 54,55% "4", 45,45% "5", puan vermiştir.
11. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 34,78% "4", 65,22% "5", puan vermiştir.
12. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 76,19% "4", 23,81% "5", puan vermiştir.
13. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 54,55% "4", 45,45% "5", puan vermiştir.
14. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 76,19% "4", 23,81% "5", puan vermiştir.
15. Öğretmen, 0,00% "2", 0,00% "3", 16,67% "4", 83,33% "5", puan vermiştir.

İşitme engelli öğrencilere önceden hazırlanmış şablonlarla kompozisyon oluşturmaları ve sonrasında pastel boya kullanarak istedikleri şekilde boyayabilecekleri söylenebilir.

T-Test
DENEY GRUBU SONTEST "14" Numaralı öğrenci

Tablo 87 Tek Örneklem İstatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Öğretmen01	10	4,2000	,42164	,13333
Öğretmen02	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen03	10	4,1000	,31623	,10000
Öğretmen04	10	4,2000	,42164	,13333
Öğretmen05	10	4,1000	,56765	,17951
Öğretmen06	10	4,4000	,51640	,16330
Öğretmen07	10	4,4000	,51640	,16330
Öğretmen08	10	4,5000	,52705	,16667
Öğretmen09	10	4,3000	,48305	,15275
Öğretmen10	10	4,4000	,51640	,16330
Öğretmen11	10	4,6000	,51640	,16330
Öğretmen12	10	4,2000	,42164	,13333
Öğretmen13	10	4,4000	,51640	,16330
Öğretmen14	10	4,2000	,42164	,13333
Öğretmen15	10	4,8000	,42164	,13333

Tablo 88 Tek Örneklem Testi

	Test Değeri = 0					
	t	df	Sig. (2-Kuyruk)	Ortalama Fark	95% Güven Aralığı Farkları	
					Alt	Üst
Öğretmen01	31,500	9	,000	4,20000	3,8984	4,5016
Öğretmen02	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen03	41,000	9	,000	4,10000	3,8738	4,3262
Öğretmen04	31,500	9	,000	4,20000	3,8984	4,5016
Öğretmen05	22,841	9	,000	4,10000	3,6939	4,5061
Öğretmen06	26,944	9	,000	4,40000	4,0306	4,7694
Öğretmen07	26,944	9	,000	4,40000	4,0306	4,7694
Öğretmen08	27,000	9	,000	4,50000	4,1230	4,8770
Öğretmen09	28,150	9	,000	4,30000	3,9544	4,6456
Öğretmen10	26,944	9	,000	4,40000	4,0306	4,7694
Öğretmen11	28,169	9	,000	4,60000	4,2306	4,9694
Öğretmen12	31,500	9	,000	4,20000	3,8984	4,5016
Öğretmen13	26,944	9	,000	4,40000	4,0306	4,7694
Öğretmen14	31,500	9	,000	4,20000	3,8984	4,5016
Öğretmen15	36,000	9	,000	4,80000	4,4984	5,1016

5.1.1.15. Deney Grubu Öntest-Sontest T-Test Sonuçları

T-Test

Tablo 89 Eşleştirilmiş Örnek İstatistikleri

Deney Grubu	Ortalama	N	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
ÖNTEST	27,2000	7	,58878	,22254
SONTEST	46,0286	7	1,69874	,64206

Tablo 90 Eşleştirilmiş Örnekler Korelasyonları

Deney Grubu	N	Bağıntı	Sig.
ÖNTEST & SONTEST	7	,833	,020

Tablo 91 Eşleştirilmiş Örnekler Testi

Deney Grubu	Eşleştirilmiş Farklar					t	df	Sig. (2-kuyruklu)
	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata ortalaması	95% Fark Güven Aralığı				
				Alt	Üst			
ÖNTEST - SONTEST	-18,82857	1,25129	,47294	-19,98582	-17,67133	-39,812	6	,000

Deney Grubunun gözlem sürecinde, Kontrol Grubuna göre çalışmaya daha çok istekli oldukları, karar verme ve tasarlama aşamalarında zorlanmadıkları tespit edilmiştir. Deney Grubunun geleneksel öğretim ortamında, pastel boya tekniği ile aldığı önceden hazırlanan şablonlar ile öğretilmek istenen tekniğin bilinen bir teknik olması etkenleri nedeni ile konunun önceden hazırlanmış illüstrasyonlar ile ilgi ve çalışma isteği uyandırma etki düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Deney grubu için atölye ortamında kullanılan illüstrasyonların etkisi, öğretim sürecinde öğretilen resim teknikleri ile konunun ilgi ve çalışma isteği uyandırma etki düzeyinin Kontrol grubuna göre daha fazla olduğu söylenebilir.

Pastel boya tekniğinin illüstrasyonların desteğiyle verilmesi ile ürün bazında yapılan ÖNTEST SONTEST analizi sonucunda öğrenci başarısının yeterli olduğu, Deney Grubunun değerlendirme puan toplamı ve aritmetik ortalamasının Kontrol Grubuna göre daha çok olduğu tespit edilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

6.1. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.1. SONUÇ

Bütün duyu ve yetilerimizi en iyi şekilde kullanabilmemiz için öncelikle sağlıklı bir fizyolojik yapının yanı sıra çocukluktan başlayarak bütün duyu organlarımızı en iyi şekilde kullanabilmemiz gerekmektedir. Bir duyusundan bile yoksun olan insan, öğrenmede gecikmeler gösterebilmekte ve bunun sonucunda sosyal uyumu zorlaşmaktadır. Bunun için de, herhangi bir duyu organından engelli olan birey için özel eğitim kaçınılmaz olmaktadır.

Söz konusu işitme engelliler olduğunda işitme engelinin erken teşhis edilmesi ve işitme kalıntısından işitme cihazı yardımıyla yararlanması durumunda başarı sağlanabilir. İşitme özü ne kadar erken fark edilirse çocuğun konuşmayı öğrenmesi ve özel eğitimle desteklenip tam bir uyum sağlaması o kadar başarılı olabilir. Yapılan araştırmalar sonucu erken teşhis edilip okul öncesi eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine verilen çocukların ileri ki hayatlarında daha başarılı oldukları söylenebilir. Bu konuda ailelerin etkisi de çok büyüktür. İşitme engelli çocuğu olan ailelerin çocuğun başarılı olabileceğine ilişkin inancı ve desteği olduğunda ve çocuğun özel eğitim süreçlerine aktif olarak katıldıklarında bunun engelli çocuğa olumlu etki edip başarı olarak geri döneceği bir gerçektir. Bu konuda ailelerinde bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi önemlidir.

Sanat eğitiminde, illüstrasyonlar işitme engelli öğrenci için hem ilgi çekici hem de motive edicidir. Motivasyon öğrenme sürecinde oldukça etkilidir. Öğrencinin motive edilmesi birçok unsura bağlanabilmektedir. Bu unsurlar kısaca görsel, işitsel, eğlenerek öğrenme olarak sıralanabilir. Öğretimin verildiği ortam ve sanat eğitimcisinin konuya yaklaşımı, öğrenci davranışları ve kazanımları açısından önem kazanmaktadır. Sanat eğitiminde illüstrasyonların kullanımı, hazırlanan öğrenme ortamının öğretimin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. Eğitimci eğlenerek öğrenmenin ve öğrencinin öğrenme ortamında kendisini özgür hissetmesinin yaratıcı düşünme gücü üzerindeki etkisinin farkında olarak, süreci bu bilgiler doğrultusunda

planlamalıdır. Öğretimin işlevini yerine getirmesi ve özgün resimler yapabilen öğrenci yetiştirilmesi bağlamında bu unsurların etkili olduğu görülmektedir.

İllüstrasyonların işitme engelli öğrencilerin sanat eğitiminde etkin hale gelebilmesi için gelişim özelliklerinin çok iyi bilinmesi, illüstrasyonların işitme engelli öğrencilerin özelliklerine uygun olarak tasarlanması gerekir.

İllüstrasyonu metni resimlendirme olarak düşündüğümüzde, işitme engelli öğrencilerin sanat eğitiminde ne kadar etkili olduğu görülmektedir. Sanat eğitiminde yazı ile birlikte kullanılan illüstrasyonlar işitme engelli öğrenciler için ilgi çekici ve motive edici olması sayesinde sözel anlatımların kavramayı arttırdığı görülmektedir.

İşitme duyusundan yeterince yararlanamayan işitme engelli bireylerin beyinlerindeki öğrenme alanları daha çok görsel algılama ağırlıklı olmaktadır. Bu da görsel bildirim araçlarının eğitimlerinde çokça kullanılması ve görsel algılarını geliştirmeye yönelik etkinliklerin özel eğitimlerinde temel alınmasını gerekli kılar.

İşitme engelli öğrencilerle iletişim kurma yollarından biri genel adıyla görsellerdir. Sanat eğitiminde illüstrasyonlar hazırlarken çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Görsel sanatlar öğretmenleri, işitme engelli öğrencilerin özellikle soyut kavramları öğrenebilmelerini, doğru anlayabilmelerini sağlayacak türde illüstrasyonlar hazırlanmasında hazırlık yapmaları gerekmektedir. Amaca hizmet edecek resimlemeler oluşturmalılar. Çünkü işitme engelli çocukların öğrenmekte zorluk çektiği konu ve kavramlar ile çocukların neyi niçin anlamakta zorluk çektikleri konusunda en fazla deneyimi olanlar, bu okullarda çalışan öğretmenlerdir.

Geçmişten günümüze sanat eğitiminin olumlu etkileri inkâr edilemez bir gerçektir. Ancak günümüzde bile sanat eğitimi yanlış anlaşılabilir. Sanat eğitiminin sadece yetenekli insanlara verilmeyen, herkesin alması gereken okul içi ve okul dışı yaratıcı eğitim olduğu bireylere anlatılmalıdır. Sanat eğitimi denildiği zaman sanatçı yetiştirilmesi anlaşılmalı, bireyin sanat yoluyla eğitilmesi düşünülmelidir. Sanat eğitimi bireyin estetik duyarlılığını geliştirmesini amaçlamaktadır.

Bu anlayış eğitim sistemi içinde de kabul gördüğünde öğrenciler sanat eğitimi

derslerini daha çok benimseyecektir. Bu çalışmada işitme engelli öğrencilere Sanat eğitimi (görsel sanatlar) dersinde, görsel algıyı tetikleyecek illüstrasyonlar yapılmış ve (ÖSKD) yöntemi sonucunda işitme engelli öğrencilerin işaret dili ile anlatılan konu anlatımından daha kaliteli geri dönüşler alınmıştır.

Bu doğrultuda hazırlanan illüstrasyonlar, işitme engelli öğrencilerin çevreleriyle daha iyi iletişim kurmalarına ve etkileşimde bulunmalarına yardım ederek, aldıkları eğitimin kalitesinin artmasında katkı sağlayabileceği savunulabilir. Çünkü başarılı illüstrasyonlar çocuklara konuları tekrar etme olanağı yarattığı için daha etkili bir eğitim materyali haline gelecektir. Görsel sanatlar öğretmenleri, tasarım ilke ve kurallarını, estetik değerleri, dikkat çekici unsurları ve çocukların gelişim özelliklerini, psikolojik durumlarını dikkate alarak hazırlayacakları illüstrasyonlar ile işitme engelli çocuklarla yaşam arasında bir köprü kuracak ve bu şekilde eğitimin hedefine ulaşmasına katkı sağlayacaklardır.

6.1.2. ÖNERİLER

Sanat eğitiminde illüstrasyonlar üzerinde dikkatle durulması gereken bir süreç olarak değerlendirilmelidir. Ortaokullarda verilen derslerde illüstrasyonlarla yapılan konu anlatımları konuyu daha iyi anlaması ve pekiştirmesi açısından önemi anlaşılmaktadır. İllüstrasyonlarının kullanımı ve işlevi doğrultusunda işitme engelli öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak ve işlevsellik bakımından düzenlenmelidir. Bu alanda tasarlanan illüstrasyonların işlevselliği ve yeterliliği konusunda çalışmalar özenle yapılmalıdır.

İllüstrasyonlardaki görsel mesajın işitme engelli öğrenciye iletilmesi açısından birçok illüstrasyon tekniğinin bir arada kullanılması gerekmektedir. İllüstrasyon teknolojik gelişmeler ile her zaman etkileşim içinde olan bir daldır. Görsel sanatlar öğretmenleri bu konuda kendilerini sürekli güncel tutmaları gerekmektedir.

Motivasyon öğrenme sürecinde etkili unsurlardan birisidir. Motivasyonu arttırmak için, görsel işitsel etkenler, yenilikler, özgür ortamlar, eğlenerek öğrenme gibi unsurlar, öğretimin verildiği ortam ve eğitimcinin konuya yaklaşımı, öğrenci davranışları ve kazanımları açısından önemlidir.

İllüstrasyon, öğretimin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. Öğretimin işlevini yerine getirmesi ve özgün tasarım yapabilen öğrenci yetiştirilmesi bağlamında bu unsurların etkili olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ**, Senem (2007). “**Sanat Eğitiminde İllüstrasyon**”, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim İş Öğretmenliği Bilim Dalı.
- ARTUT**, Kazım (2013). **Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri**, Ankara: Anı Yayıncılık
- ATAY**, Mesude (1999). **İşitme Engelli Çocukların Eğitiminde Temel İlkeler**, I. Basım, İstanbul: Özgür Yayınları.
- ATAY**, Mesude (2007). **İşitme Engelli Çocukların Eğitiminde Temel İlkeler**, III.Baskı, İstanbul: Özgür Yayıncılık.
- BARUTÇUGİL**, İsmet (2002). **Eğiticinin Eğitimi**. I. Baskı, İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- BECER**, Emre (1997). **İletişim ve Grafik Tasarım**, 1.Baskı, Ankara: Dost Kitabevi.
- BELGİN**, Erol ve Aydan Çağlar (1996). **İşitme engelli çocuklarda okul öncesi eğitimde yaklaşım prensipleri**, 1. Baskı, Ankara: M.E.B.
- BOSTİNGL**, Jhon (1992). **School Of Quality. An Introduction To Total Quality Management in Education**, Association for Supervision and Curriculum Development. Alexandria, Va.: ASCD
- BUYURGAN**, Serap (2007). **Sanat Eğitimi ve Öğretimi**, 3.Baskı, Ankara: Pegema Yayınları.
- BÜYÜKÖZTÜRK**, Şener (2001). **DeneySEL Desenler, Öntest-Sontest, Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi**, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- CAVKAYTAR**, Atilla ve İbrahim H. Diken (2007). **Özel eğitime giriş**, Ankara: Kök yayıncılık.
- ÇİLENTİ**, Kamuran (1998). **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**, III. Baskı, Ankara: Yargıcı Matbaası
- DALİN**, P. and **RUST**, V.D. (1996). **Towards Schooling for the Twenty-first Century**, Great Britain: Redwood Books.
- DERİCAN**, Tamer (2010). **İşitme Engelli Gençlere İş başvuru Dosyası (Portfolyo) Geliştirme Çalışmalarının İncelenmesi**, Ed. Kütahya: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DRUCKER**, P. (1993). **Kapitalist Ötesi Toplum**, İstanbul: İnkılap Yayınları. (Çev.Belkıs Çorakçı).

- DOĞAN**, Hıfzı. (1997). **Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı**, Ankara: Önder Matbaası.
- DURSUN**, Salih ve Serpil Aytaç (2017). **Çalışma Yaşamında Özel Gruplar**, I.Basım, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.
- ERİPEK**, Süleyman (1998). **Özel Eğitim**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.
- ERİPEK**, Süleyman (2005). **Özel eğitim**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.
- EVRAN**, Uğur (2000). **“Fotoğraf ve İllüstrasyonun Görsel Medyadaki Etkileşimli Fonksiyonları”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- ERİNÇ**, Sıtkı M. (2011). **Sanat Psikolojisine Giriş**, 3.Basım, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- ERTÜRK**, Selahattin (1984). **Eğitimde Program Geliştirme**, 1.Baskı, Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- FINDIKÇI**, İlhami (1998). **Enformasyon Bilgi Toplumu Dosyası; Bilgi Toplumunda Eğitim ve Öğretmen**, İstanbul: Bilgi ve Toplum Dergisi, cilt:1.
- GETMAN**, G. N. (1962). **How to develop your child’s intelligence**, Optometric Extension Program (January 1, 1993).
- GİROD**, Roger (1980), **Educational Goals, Goals and Results**, Paris: UNESCO, 123-144.
- GİRGİN**, Mehmet Cem (2003). **İşitme engelli çocukların eğitimine giriş**, 1.Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- GÖKAYDIN**, Nevide (1990). **Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Temel Sanat Eğitimi**, Ankara: Sedir Yayınevi.
- GÜRTUNA**, Sevgi (2007). **Çocuk ve Sanat Eğitimi: "Çocuğum Sanatla Tanışıyor"**, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- HELLİGE**, H, and **KLANTEN**, R. (2013). **A Life İn Illustration, The Most Famous İllustrators. And Their Work**. Published By Gestalten, Berlin: Printed By Livonia Print, Riga.
- KARASAR**, Niyazi (2009). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KARAYAĞMURLAR**, Bedri (2005). **Okul Öncesi Resim Öğretimi**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

KEŞ, Yusuf (2001). “**Görsel İletişimde İllüstrasyonun Kullanımı Alanlarına Kuramsal Bir Yaklaşım**”, Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim Ana Sanat Dalı. Isparta.

KETENCİ, Hasan Fehmi ve Can Bilgili (2006). **Görsel İletişim & Grafik Tasarımı**. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

KINIK, Mustafa (2006). **Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım 1**, 1.Baskı, Ankara: Erhun Yayıncılık.

KINIK, Mustafa (2005). **Grafik tasarım ve üretim teknolojileri**, 1.Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

KIRIŞOĞLU, Olcay (2009). **Sanat, Kültür, Yaratıcılık Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi – Öğretimi**, 2.Baskı, Ankara: Pegem Akedemi Yayınları.

KÖSE, Esra (2005). “**Özel Eğitim Gereksinimi Olan Çocukların Gelişimine Seramik Eğitiminin Etkisi**”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ODABAŞI, Hatice Aslan (2002). **Grafikte Temel Tasarım**, İstanbul: Yorum Sanat Yayınları.

ÖZDEMİR, Servet (1997). **Eğitimde Örgütsel Yenileşme**, 2.Baskı, Ankara: PEGEM Özel Eğitim Hizmetleri. Önder matbaacılık.

ÖZKAN, Ersal (2007). **Öğrenmeyi Öğret Bana**, 8.Baskı, Konya: Şelale matbaa ve cilt sanayi.

ÖZSOY, Yahya ve Mehmet Özyürek ve Süleyman Eripek (1989). **Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar “Özel Eğitime Giriş”**, Ankara: Karatepe Yayınları.

ÖZSOY Yahya ve Mehmet Özyürek ve Süleyman Eripek (1996). **Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar, Özel Eğitime Giriş**, 6. Baskı, Ankara: Karatepe Yayınları.

ÖZSOY, Yahya (1985). **İşitme Engellilerin Eğitimi**, 1. Baskı, Ankara:1985 Milli Eğitim Basımevi.

ÖZSOY, Vedat (2003). **Görsel Sanatlar Eğitimi; Resim İş Eğitimi, Tarihsel ve Düşünsel Temelleri**, II. Baskı, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ÖZCAN, Meryem (2010). “**İşitme Engellilerin Eğitiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Grafik Tasarım Açısından İncelenmesi**”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Grafik Eğitimi Bilim Dalı

ÖZSOY Yahya ve Mehmet Özyürek ve Süleyman Eripek (1989). **Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar “Özel Eğitime Giriş”** Genel No:7, Özel No:6, Ankara: Karatepe Yayınları.

ÖZYÜREK, Mehmet (2006). **Engellilere Yönelik Tutumların Değiştirilmesi**, Ankara: Kök yayıncılık.

PEŞKERSOY, Eylem ve Osman Yıldırım (2008). **Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı**, I. Baskı, İstanbul: Kelebek Matbaacılık.

READ, Herbert (1974). **Sanatın Anlamı (Çev: Güner İnal, Nuşin Asgari)**, Türkiye İş Bankası, Ankara: Kültür Yayınları:87.

RUMİ, Mevlânâ Celâleddîn (1990). **Fîhi Mâfih**, 1.Baskı, İstanbul. Erman Ofset.

SAN, İnci (1977). **Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

SAN, İnci (2008). **Sanat ve Eğitim**, 4. Basım, Ankara: Ütopya Yayınevi.

SAN, İnci (2003). **Sanat Eğitimi Kuramları**, İstanbul: Ütopya Yayınevi.

SEZER, Hulusi (2001). **İlköğretimde Resim-İş Eğitimi**, Ankara: MEB. Projeler Koordinasyon Dairesi Başkanlığı.

SÖZEN, Metin ve Uğur Tanyeli (2001). **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, 6.Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi.

TANSUĞ, Sezer (1988). **Sanatın Görsel Dili**, 3.Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi.

TANSUĞ, Sezer (2012). **Çağdaş Türk Sanatı**, 9.Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi.

TANRIÖVER, Suzan (2013). “**İllüstrasyon dersindeki zenginleştirilmiş öğretim ortamının öğrenci davranışlarına, ürünlerine ve görüşlerine yansımaları**”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Ana Bilim Dalı Grafik Eğitimi Bilim Dalı.

TEPECİK, Adnan ve Dilek Oğuzoğlu (2002). “**Erken Çocukluk Eğitiminde Resim Eğitiminin Yeri ve Önemi**”, Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimi Sempozyumu Ankara: Kök Yayıncılık.

TUNA, Serdar (1997). “**İlkokuma ve Yazma Öğretiminde İllüstrasyondan Faydalanma**”. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

TÜRKÖZ SARP, Fisun (2013). **İşitme Engellilerde Görsel Algı**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÜSTÜNDAĞ, Tülay (2002). **Yaratıcılığa Yolculuk**, Ankara: Pegem Yayınları.

VAROL, Sabri (2007). **Grafik Tasarım. Görsel İletişim Dergisi**, Erol Güneş röportajı. Sayfa 57. Sayı 07. Özgün ofset.

- YAVUZER, Haluk (1992). Resimleriyle Çocuk, 2.Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi.**
- YAVUZER, Haluk (2001). Resimleriyle Çocuk, 3.Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.**
- YILMAZ, Meliha (2010). Eğitimin Her Kademesine Yönelik Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar, Ankara: Data Yayınları.**
- YOLCU, Enver (2004). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, Ankara: Nobel Yayıncılık,**
- YOLCU, Enver (2009). Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri, Ankara: Nobel Yayıncılık.**
- WIGAN, Mark (2012). Görsel İllüstrasyon Sözlüğü, İstanbul: Literatür Yayınları.**

İNTERNET KAYNAKÇASI

DESİGN BY ZEUS, (2013). **Sanat Eğitimi Nedir**, <http://sanat-egitimi.nedir.org/>, (Erişim Tarihi: 16.11.2017).

GÜLDEN, Cahit (2016). **İllüstrasyon Nedir**, <http://www.grafikerler.net/illustrasyon-nedir-t257.html>, (Erişim Tarihi: 15.09.2016).

NALBANTOĞLU, Ercan (2015). **Sanat Nedir**, <http://www.sanatduvari.com/sanat-nedir/>, (Erişim Tarih:21.02.2018).

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (2013). **Özel Eğitim Hizmetleri Tanıtım Kitabı**, http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/06/14/747031/dosyalar/2013_01/11100900_zeleitimelkitab.pdf (Erişim Tarihi:10 Mayıs 2016).

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim 1. <http://img-egitimajansi.mncdn.com/assets/uploads/news/60310.jpg> (Erişim Tarihi: 12.12.2016)

Resim 2. <http://www.sakaryarehberim.com/pictures/ozelslayt/resim8129.jpg> (Erişim Tarihi: 15.12.2016)

Resim 3. <http://www.alasayvan.net/attachments/nedir-nedemektir31868d1399454975/iitme-engelli.jpg> (Erişim Tarihi: 09.12.2016)

Resim 4. <http://www.hastaneplus.com/images/haberler/isitme-engellilere-mujde.jpg> (Erişim Tarihi: 18.12.2016)

Resim 5. <http://www.fubiz.net/2015/08/26/random-people-turned-into-cartoon-characters/randomphotos-redrawn-cartoons-julio-cesar-brasil-11/> (Erişim Tarihi: 05.03.2018).

Resim 6. <http://isbulelemanbul.com/basarinin-rengi-hangisi/> (Erişim Tarihi:05.03.2018).

Resim 7. Gönül, F. Pastel boya renk karışımı örnekleri.

Resim 8. Gönül, F. İllüstrasyon örnekleri.

Resim 9. Gönül, F. İllüstrasyon örnekleri.

Resim 10. Gönül, F. İllüstrasyon örnekleri.

Resim 11. Öntest resim çalışması, (01 numaralı öğrenci).

Resim 12. Sontest resim çalışması, (01 numaralı öğrenci).

Resim 13. Öntest resim çalışması, (02 numaralı öğrenci).

Resim 14. Sontest resim çalışması, (02 numaralı öğrenci).

Resim 15. Öntest resim çalışması, (03 numaralı öğrenci).

Resim 16. Sontest resim çalışması, (03 numaralı öğrenci).

Resim 17. Öntest resim çalışması, (04 numaralı öğrenci).

Resim 18. Sontest resim çalışması, (04 numaralı öğrenci).

Resim 19. Öntest resim çalışması, (05 numaralı öğrenci).

Resim 20. Sontest resim çalışması, (05 numaralı öğrenci).

Resim 21. Öntest resim çalışması, (06 numaralı öğrenci).

Resim 22. Sontest resim çalışması, (06 numaralı öğrenci).

Resim 23. Öntest resim çalışması, (07 numaralı öğrenci).

Resim 24. Sontest resim çalışması, (07 numaralı öğrenci).

Resim 25. Öntest resim çalışması, (08 numaralı öğrenci).

Resim 26. Sontest resim çalışması, (08 numaralı öğrenci).

Resim 27. Öntest resim çalışması, (09 numaralı öğrenci).

Resim 28. Sontest resim çalışması, (09 numaralı öğrenci).

Resim 29. Öntest resim çalışması, (10 numaralı öğrenci).

Resim 30. Sontest resim çalışması, (10 numaralı öğrenci).

Resim 31. Öntest resim çalışması, (11 numaralı öğrenci).

Resim 32. Sontest resim çalışması, (11 numaralı öğrenci).

Resim 33. Öntest resim çalışması, (12 numaralı öğrenci).

Resim 34. Sontest resim çalışması, (12 numaralı öğrenci).

Resim 35. Öntest resim çalışması, (13 numaralı öğrenci).

Resim 36. Sontest resim çalışması, (13 numaralı öğrenci).

Resim 37. Öntest resim çalışması, (14 numaralı öğrenci).

Resim 38. Sontest resim çalışması, (14 numaralı öğrenci).

Tablo 1. ÇAĞLAR, B. (1996). İşitme kaybının ortaya çıkardığı engeller ve yaklaşım yöntemleri, Ankara. S:7.

Tablo 2. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Öntest Sonuçları.

Tablo 3. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 4. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Sontest Sonuçları.

Tablo 5. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 6. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Öntest Sonuçları.

Tablo 7. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 8. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Sontest Sonuçları.

Tablo 9. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 10. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Öntest Sonuçları.

Tablo 11. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 12. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Sontest Sonuçları.

Tablo 13. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 14. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Öntest Sonuçları.

Tablo 15. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 16. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Sontest Sonuçları.

Tablo 17. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 18. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Öntest Sonuçları.

Tablo 19. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 20. Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Sontest Sonuçları.

- Tablo 21.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 22.** Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Öntest Sonuçları.
- Tablo 23.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 24.** Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Sontest Sonuçları.
- Tablo 25.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 26.** Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Öntest Sonuçları.
- Tablo 27.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 28.** Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Sontest Sonuçları.
- Tablo 29.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 30.** SPSS Programı, T-Testi Eşleştirilmiş Örnek İstatistikleri.
- Tablo 31.** Tutum Ölçeği Kontrol Grubu Öntest Sonuçları.
- Tablo 32.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 33.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Sontest Sonuçları.
- Tablo 34.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 35.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Öntest Sonuçları.
- Tablo 36.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 37.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Sontest Sonuçları.
- Tablo 38.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 39.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Öntest Sonuçları.
- Tablo 40.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 41.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Sontest Sonuçları.
- Tablo 42.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 43.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Öntest Sonuçları.
- Tablo 44.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 45.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Sontest Sonuçları.
- Tablo 46.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 47.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Öntest Sonuçları.
- Tablo 48.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 49.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Sontest Sonuçları.
- Tablo 50.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 51.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Öntest Sonuçları.
- Tablo 52.** SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.
- Tablo 53.** Tutum Ölçeği Deney Grubu Sontest Sonuçları.

Tablo 54. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 55. Tutum Ölçeği Deney Grubu Öntest Sonuçları.

Tablo 56. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 57. Tutum Ölçeği Deney Grubu Sontest Sonuçları.

Tablo 58. SPSS Programı, T-Testi Örneklem İstatistikleri.

Tablo 59. SPSS Programı, T-Testi Eşleştirilmiş Örnek İstatistikleri.

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Fatih GÖNÜL			İmza:	
Doğum Yeri:	Konya				
Doğum Tarihi:	23/05/1976				
Medeni Durumu:	Evli				
Öğrenim Durumu					
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl	
İlköğretim	İhsan Özkaşıkçı	Normal	Konya	1983	
Ortaöğretim	Mevlana Ortaokulu	Normal	Konya	1988	
Lise	Gazi Lisesi	Normal	Konya	1991	
Lisans	S.Ü. Eğt. F. Resim B.	Normal	Konya	1995	
Yüksek Lisans					
İş Deneyimi:	DHOL. Content Privaider M.E.B. Görsel Sanatlar Öğretmenliği				
İlgi Alanları:	3d Animation 2d İllüstrasyon Grafik Tasarım				
Aldığı Ödüller:					
Tel:	-				
Adres	AYKENT Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi				
Ekleme istediğiniz hususlar					